

Täysistunto

Torstai 11.6.2020 klo 16.00—18.32

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 18.32.

Puhetta johtivat puhemies Anu Vehviläinen (16.00—17.56) ja toinen varapuhemies Juho Eerola (17.56—18.32).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Sanna Marin
oikeusministeri Anna-Maja Henriksson
perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru
työministeri Tuula Haatainen
elinkeinoministeri Mika Lintilä
pohjoismaisen yhteistyön ja tasa-arvon ministeri Thomas Blomqvist
eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen
sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen
opetusministeri Li Andersson
ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen
sisäministeri Maria Ohisalo
tiede- ja kulttuuriministeri Hanna Kosonen

Puhemies Anu Vehviläinen: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemaan seisomaan.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

2.1. Suullinen kysymys avoimuudesta EU:n elpymisrahastoa koskevassa päätöksenteossa (Ritva Elomaa ps)

Suullinen kysymys SKT 81/2020 vp

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Elomaa.

Keskustelu

16.01 Ritva Elomaa ps: Arvoisa rouva puhemies! On käynyt ilmi, että hallitus on yrittänyt salata 750 miljardin euron eurotukupaketin asiapaperit eduskunnalta ja näin ollen koko kansalta. Paketilla komissio on laittamassa Suomen velkavankeuteen yhteisvastuullisella lahjarahalla, ja te haluatte salata siitä käytävän keskustelun. Viikko sitten hallitus selitti, että on käytävä riittävästi julkista keskustelua tukipaketeista. Heti perään te vaaditte eduskunnalta vaiteliaisuutta. Kumpi oli siis sanottu tosissaan?

Valtiosääntöoikeuden professori Tuomas Ojanen pitää toimintaanne hyvin kyseenalaisena. Vastatkaa, hallitus, selkeästi nyt: miksi te halusitte salata veronmaksajien miljardeja koskevat paperit?

16.02 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Erinomaista, että edustaja Elomaa esittää tämän kysymyksen, koska tämä asia on syytä käydä tässä rauhallisesti läpi asian vaatimalla vakavuudella.

Valtioneuvosto ei ole tarkoituksellisesti salannut mitään eikä ole estänyt eduskuntaa toteuttamasta tiedonsaantioikeuttaan, vaan kysymys on aivan normaalista menettelystä, jolla suojataan Suomen neuvottelutavoitteita meneillään olevassa isossa eurooppalaisessa rahoituskehyskokonaisuudessa. Tämä on ollut tapana kaikissa aiemmissakin rahoituskehysmenettelyissä. Muistan sen itse oltuani 8 vuotta kansanedustaja suuressa valiokunnassa. Myös edellinen hallitus pyysi eduskunnalta vaiteliaisuutta rahoituskehysneuvotteluitten yhteydessä. Edellisen kerran muistan näin tapahtuneen vuonna 2018, ja tämä asiakirja on edelleen kokonaisuudessaan vaiteliaisuuden piirissä eduskunnan käsittelyssä.

Mutta tämän asian käsittelyssä tapahtui ilmeisesti pieni kömmähdys, mikä liittyy tähän koronakriisiin. Koska suuressa valiokunnassa kuultiin asiantuntijoita sosiaalisen median Teams-menettelyn ylitse, niin tuolloin tuota vaitiolovelvollisuuden piirissä ollutta hallituksen E-kirjettä ei voitu asiantuntijoille jakaa, mutta tämä on eduskunnan asia ja eduskunta varmaan itse sitä vastaa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.03 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todella raskas kömmähdys. Onko, hallitus, vaikea myöntää hämmäyttävä miljardien rahalahjoitus, vai onko piilottelun aiheena tämän velkavankeuspaketin tuoma kyyti kohti yhteisen velan ja tulonsiirtojen liittovaltiota? Otatte selkeästi mallia ulkoministeri Haavistosta, joka salaili terroristinaisten tuomisen Suomeen. Ette pääse kiertämään yritystänne salata asiakirjoja, eikä tämä ole mikään perussuomalaisten keksimä syytös, vaan perustuslakivaliokunta, asiantuntijat ja lehdistö ovat arvostelleet kovaan sävyyn tätä salailua.

Kertokaa nyt vielä kerran, miten tästä muka voidaan keskustella, kun te olette harhaanjohtavasti toimineet. Jos oleelliset asiat on pimitetty, miksi ne on pimitetty? Eikö tähän saada nyt sitten suoraa vastausta, vai oliko se kömmähdys?

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

16.04 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): arvoisa rouva puhemies! Jotta asia tulee selväksi, niin pyrin tässä tätä kokonaisuutta vielä avaamaan.

Kyse on aivan tavanomaisesta menettelystä, kun puhutaan monivuotisen rahoituskehiksen neuvotteluista, ja tämän osana tietenkin käymme myös tätä elpymisrahastokokonaisuutta läpi. Meillä on neuvottelut edessä, ja niitä käymme. Näitä yksityiskohtaisia neuvottelupositioita emme voi tietenkään julkisesti avata.

Eduskunnalle on toki toimitettu kaikki se aineisto. Se on vaiteliaisuuden piirissä ollut, mutta eduskunta on sen saanut ja suuri valiokunta on tätä kokonaisuutta käsitellyt. Ja suuri valiokunta on itse, siis eduskunta on itse tehnyt ratkaisun siitä, että se ei ole asiantuntijoille luovuttanut joiltakin osin näitä asiakirjoja. Tämä asia ei ole valtioneuvostosta lähtöisin. Valtioneuvosto ei ole pyytänyt suurelta valiokunnalta tai eduskunnalta miltään osin, että asiantuntijoille ei näitä asiakirjoja luovutettaisi, vaan tämä on ollut suuren valiokunnan ja eduskunnan tekemä päätös, ja on hyvä, että tämä tulee nyt tässä avattua, koska tästä on myös liikunut erilaisia tietoja julkisuudessa, jotka eivät ole olleet kaikilta osin paikkansa-pitäviä.

16.05 Ville Tavo ps (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Suomelle on suunnitteilla EU:ssa ikuinen velkavankeus. Komission ajaman esityksen toteutuessa Suomi luovuttaisi lisää valtaa EU:lle. EU:sta on tulossa tulonsiirtounioni. Vaikka istuva hallitus on niin selkärangaton, että se tämän näköjään sallii, tulee asia tutkia hyvin tarkkaan Suomen perustuslain kannalta.

Kysymykseni teille kuuluu: kun Suomessa arvonlisävero on 24 prosenttia ja Italiassa arvonlisävero on 22 prosenttia — ruuan alvi on muuten Suomessa 14 prosenttia ja Italiassa se on vain 4 prosenttia [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!] — miksi suomalaiset veronmaksajat pistetään maksamaan Italian alhaisemmat verot?

16.06 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä samaa kokonaisuutta käsiteltiin eduskunnan kyselytunnilla viime viikolla, ja silloin jo tähän kokonaisuuteen vastasin. Tämän elpymisrahaston osalta ei ole kyse minkään yksittäisen Euroopan unionin jäsenmaan pelastamisesta. Se ei kokoluokaltaankaan ole sen kaltainen, että sillä tällaista välinearvoa olisi. Kyse on ennen muuta siitä, että nyt haetaan koronaviruksen jälkeisessä ajassa niitä yhteisiä Euroopan elpymisen eväitä, joista myös Suomi vahvasti hyötyy. Jos me jäisimme tällaiseen kriisiin jälkeiseen erittäin vaikeaan suhdannetilanteeseen ja matalan kasvun aikaan, kituuttamisen aikaan, niin siitä ei hyötyisi Eurooppa, siitä ei hyötyisi Suomi. Se olisi meille erittäin katastrofaalinen tilanne, ja sen vuoksi me olemme niin täällä kotimaassa hakeneet lisätalousarvioiden kautta — eilen eduskunta käsittelee tätä uusinta lisätalousarviota — kuin myös yhteisillä eurooppalaisilla välineillä, kuten tällä elpymisrahastolla, niitä avaimia, joilla koko Euroopan talous lähtee kasvuun, työllisyys lähtee kasvuun, ja yhdessä selviämme vahvempana tästä kriisistä ulos. [Ville Tavo: Onpa hallitus avokätinen!]

16.08 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vasemmistopuolueet ja etenkin vihreät ovat perinteisesti korostaneet valmistelun ja päätöksenteon avoimuutta ja läpinäkyvyyttä, ja tätä lähestymistapaa perussuomalaiset lämpimästi kannattavat. Nyt kun meillä on Suomen historian punavihrein hallitus, ei olisi kohtuutonta odottaa myös historiallisen avointa ja läpinäkyvää päätöksentekoa ja valmistelua. Kuitenkin jos

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

tarkastellaan näiden yhteisvastuumekanismien valmistelua tai vaikkapa koronatoimien koordinoitua tai Isis-naisten maahantuontia, hallituksen toimintaa näyttää pikemminkin leimaavan salailu ja väistely. Toisaalta valiokunnista vuotaa jatkuvasti julkisuuteen salassa pidettävää tietoa. Kysynkin aivan vilpittömästi ja yleisellä tasolla: ovatko hallitus ja hallituspuolueet itse sitä mieltä, että hallituksen toimintakulttuuri on ollut avoimuuden suhteen esimerkillistä?

16.09 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus näkee hyvin vahvasti, että meidän on hyvä noudattaa avoimuutta mahdollisimman laajasti, ja muun muassa sen vuoksi näissä viimeisimmissä koronatoimia koskevissa periaatepäätöksissä on nimenomaisesti korostettu sitä, että halutaan avoimesti antaa tietoa niissä asioissa, jotka ihmisiä hyvin syvästi koskettavat. Tietenkään salassa pidettäviä asioita ei voida antaa, mutta muuten kaiken tiedon pitäisi olla annettavissa ja pitäisi olla mahdollisimman avointa. Kuten kuvasin, tämän kyseisen elpymisrahaston ja monivuotisen rahoituskehyksen neuvottelun osalta tässä on ollut kyse eduskunnan päätöksestä siitä, että joillekin asiantuntijoille — minä en tunne sitä suuren valiokunnan prosessia, mutta ilmeisesti liittyen etäyhteyksiin — ei olla sitten kaikilta osin luovutettu niitä asiakirjoja. Tämä on eduskunnan asia, se ei ole lähtöisin valtioneuvostosta.

Mitä tulee sitten vaikka al-Holin tilanteeseen, niin muistan kyllä tässäkin salissa keskusteluja, joissa ollaan jopa vaadittu, että käsiteltäisiin yksilötasolla asioita. Näin me emme tietenkään voi toimia. [Puhemies koputtaa] Me keskustelemme poliittisella ja yleisellä tasolla, mutta esimerkiksi henkilötietoihin emme voi tässä salissa [Puhemies koputtaa] mennä.

16.10 Wille Rydman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tietysti aivan totta, niin kuin ministeri Tuppurainen totesi, että silloin kun on kyse esimerkiksi Suomen neuvotteluposition turvaamisesta, niin tyypillisesti tietyt osat kannoista on laitettu vaihteliaisuuspyynnön piiriin. Se ei kuitenkaan ole aivan tavallista, että hallituksen kanta johonkin tiettyyn kysymykseen salataan kokonaisuudessaan. Yleensä se on koskenut vain niitä osia, jotka nimenomaisesti turvaavat sitä neuvotteluposiitiota.

Ja kun Suomen järjestelmä on sen kaltainen, että hallitus ei voi eurooppalaisissa pöydissä sivuuttaa eduskunnan kantaa ja se eduskunnan kanta haetaan suurelta valiokunnalta, ja sitten taas suurelta valiokunnalta antaa lausunnon perustuslakivaliokunta, joka määrittää sitten taas oikeudelliset reunaehdot — niin, kun Suomi aivan oikein tuolla eurooppalaisilla areenoilla alleviivaa oikeusvaltioperiaatetta, niin eikö olisi äärimmäisen tärkeää, että pidämme myöskin omasta oikeusvaltioperiaatteestamme huolen ja turvaamme sen, että perustuslakivaliokunta voi tehdä sen valtiosääntöisen tehtävänsä, joka sillä on, ja sitä kautta myöskin arvioida sitten nämä oikeudelliset [Puhemies koputtaa] kysymykset ja siihen tarvitaan tietysti sitä, että meidän asiantuntijoillamme on mahdollisuudet tutustua näihin asiakirjoihin.

16.11 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Eduskunnan tiedonsaantioikeus tässä EU:n elvytyskokonaisuudessa on turvattu täysimääräisesti. Kaikki olemassa oleva tieto on toimitettu eduskuntaan sen valiokunnille, ja tätä vielä seuraa: tulee lukuisia E-kirjeitä, U-kirjeitä, hallituksen esityksiä — ja keskustelu tältä osin jatkuu.

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

Mutta, puhemies, me olemme nyt tämän kansalaiskeskustelun halunneet avata ja poikkeuksellisella tavalla tuoda tätä keskustelua avoimesti myös laajemmin suuren yleisön tietoon tekemällä asiasta tiedotteen, koska on aivan totta, että tämä EU:n elpymisrahasto on merkittävä esitys, ja hallitus tiedotteella avasi julkisuuteen muutamia aivan keskeisiä neuvottelukohtiaan, jotta tästä voidaan tätä keskustelua käydä.

Ja kun tästä nyt valiokunnissa nousi keskustelu, tästä vaiteliaisuudesta, me avasimme myös vielä lisää kohtia avoimeksi julkiseen keskusteluun. Mutta, arvoisat edustajat, on ollut aina tapana pyytää koko asiakirja vaiteliaisuuden piiriin, kun on ollut esimerkiksi rahoituskehysneuvottelusta kysymys. Nyt ei olla menetelty millään tavalla [Puhemies koputtaa] poikkeuksellisesti, vaan aivan kuten aina on ollut tapana.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys perustuslakivaliokunnan kantojen noudattamisesta kriisimekanismeihin osallistumisessa (Sari Essayah kd)

Suullinen kysymys SKT 82/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Tästä teemasta on myös muita kysymyksiä muilla ryhmillä, ja kysymys on myös kristillisten eduskuntaryhmällä. — Edustaja Essayah.

Keskustelu

16.12 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on toiminut kyseenalaisesti siinä, että se leimasi koko asiakirjan vaiteliaisuuden piiriin, eli ei pelkästään rahoituskehysneuvotteluita, joissa on ihan oikein suojella näitä Suomen neuvottelupositioita, vaan myöskin tämän elpymisrahaston, joka on historiallisen suuri ja johon liittyy monia ongelmia — niin perussopimukseen liittyviä ongelmia kuin Suomen perustuslakivaliokunnan esille tuomia ongelmia — ja joka on muuttamassa unionin suuntaa ihan toisenlaiseksi, velka- ja tulonsiirtounioksi, sellaiseksi, jolle suomalaiset eivät ole antaneet mandaattia. Tämän asiakirjan hallitus halusi kokonaisuudessaan laittaa vaiteliaisuuden piiriin. Tässä on tapahtunut se virhe, ja toivonkin, että hallitus myöntää tämän virheensä ja toteaa, että näin ei voi jatkossa menetellä.

Mutta näissä kriisirahoituksissa on tapahtunut myöskin muita kyseenalaisia asioita. Hallitus on esimerkiksi sivuuttanut perustuslakivaliokunnan kannan siitä, että näissä Euroopan vakausmekanismin kriisilainoissa olisi pitänyt vaatia talouspoliittista ehdollisuutta. Miksi näin ei olla menetelty, ja minkä tähden me emme eduskunnassa ole saaneet [Puhemies koputtaa] vielääkään vastausta siihen kysymykseen, [Puhemies: Aika!] onko Suomi ollut ensimmäisten joukossa liittymässä näihin takauslainoihin? Perustuslakivaliokunta edellytti, että ei olisi.

16.14 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä kerran tämä kokonaisuus: Siis kyseessä on nyt neuvottelutavoitteita sisältävä asiakirja, monivuotinen rahoituskehys, jonka kautta jaetaan myös tämä EU:n elpymisrahaston rahoitus. On aivan tavanmukaista, että kun asiakirjaan sisältyy neu-

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

vottelutavoitteita ja kenties kantoja, joissa on myöskin toisten maitten tavoitteita, niin tähän pyydetään eduskunnalta vaiteliaisuutta. Näin on menetelty muun muassa viime vaalikaudella vuonna 2018, nyt meneillään oleviin rahoituskehysneuvotteluihin liittyen. Koko asiakirja on pyydetty vaiteliaisuuden piiriin edellisen hallituksen toimesta, ja se on siellä edelleen, ja näin, edustaja Essayah, on menetelty myös tämän asiakirjan osalta. [Sari Essayahin välihuuto] Mutta kun tästä asiasta nousi eduskunnassa keskustelu osittain eduskunnan omien menettelytapojen johdosta, niin valtioneuvosto avasi osia tästä asiakirjasta pois vaiteliaisuuden piiristä, eli olemme myös kuulleet sitä pyyntöä, mikä eduskunnasta tuli, ja sen lisäksi jo oma-aloitteisesti annoimme tiedotteen, jolla avasimme laajempaan kansalaiskeskusteluun näitä elpymisrahastoon [Puhemies koputtaa] liittyviä, kiistämättä tärkeitä asioita.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Essayah, lisäkysymys.

16.15 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edelleenkin minulle jäi epäselväksi se, onko hallitus noudattanut perustuslakivaliokunnan selkeää linjausta siitä, että Euroopan vakausmekanismista annettavien terveysperusteisten kriisilainojen kohdalla edellytettiin ihan selkeästi, että niissä on mukana talouspoliittinen ehdollisuus. Käsittääkseni Suomi on hyväksynyt tämän paketin, jossa ei ole mukana talouspoliittista ehdollisuutta.

Emme vieläkään ole saaneet vastausta siihen kysymykseen, että kun on tämä hyvin korkeariskisiä lainoja sisältävä takausrahasto ja perustuslakivaliokunta edellytti, että Suomi ei ensimmäisten joukossa ole sinne ilmoittautumassa, niin onko Suomi ilmoittautunut sinne ensimmäisten joukossa. Tähän emme ole saaneet eduskunnassa vastausta, vaikka useita kertoja olen sitä kysynyt täällä edelliseltä valtiovarainministeriltä. Kysyn nyt tätä koko hallitukselta: miksi hallitus salailee sitä, millä tavalla näihin kriisimekanismeihin Suomen hallitus on menossa mukaan, ja miksi ei anna eduskunnalle selkeitä tietoja?

16.16 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on vakavista asioista kysymys, ja ei ole syytä luoda sellaista mielikuvaa, että asiassa olisi jotain epäselvää tai että asioita haluttaisiin peitellä. Sinänsä tämä varsinainen Euroopan pysyvää vakausmekanismia koskeva asia kuuluu valtiovarainministerille, mutta tiedän asiasta sen verran, että kyllä, perustuslakivaliokunnan kannat on huomioitu huolellisesti päätöksenteossa.

Euroryhmässä, joka asiaa käsitteli, päädyttiin siihen, että totta kai noudatetaan pysyvää vakausmekanismista tehtyä perussopimusta, mutta se ehdollisuus on nyt johtuen tästä koronakriisistä erilainen kuin eurokriisistä johtuen, ja kaikki varmaan tunnistamme sen, että tässä ei ole kysymyksessä nyt finanssikriisi, eurokriisi, vaan luonnonkatastrofiin verrattavissa oleva katastrofitilanne ja siinä yhteydessä tarvittava kriisiväline, jota käytetään. Mutta ehdollisuutta myös tähän EVM:n ennakolliseen lainoitukseen on olemassa, ja noudatamme hyvin huolellisesti eduskunnan kantoja kaikessa päätöksenteossa. [Sari Essayahin välihuuto]

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys laillisuusperiaatteen toteutumisesta poikkeusoloissa (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 83/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Tämä kysymys on kiinnostanut myös Liike Nyt -edustajaa. — Edustaja Harkimo.

Keskustelu

16.17 Harry Harkimo liik: Arvoisa rouva puhemies! Pohjoisen rajan sulkeminen osoitautui ainakin osittain perustuslain vastaiseksi. Samoin valmistuslain ylläpitäminen tilanteessa, jossa uusia tartuntoja on vain kymmeniä päivässä, on perustuslain kannalta ongelmallista. Valmistuslakia ei voida pitää voimassa vain varmuuden vuoksi. Ongelmana on, miten se todetaan päättyneeksi, kun valmistuslaissa ei ole mitään pykälää, miten se päätetään. Tilanteen epävarmuutta ovat lisänneet epäonnistuneet maskikaupat ja nyt viimeksi EU:n kriisipaketin valmistelu. Lisäksi tarkastusvaliokunta on moittinut huonosta lainvalmistelusta. Arvoisa hallitus: miten varmistatte laillisuusperiaatteen toteutumisen kriisien aikana, ja miten meinaatte todeta, että poikkeusolot ovat päättyneet?

16.18 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella kyse on valmiuslaista, ei valmistuslaista. Valmiuslain osalta me tulemme arvioimaan tätä kokonaisuutta ensi viikon maanantaina, kuten olemme julkisuuteen avoimesti kertoneet. Tulemme käymään hyvin huolellisesti läpi epidemiatilannetta ja sitä tilannetta, onko enää edellytyksiä valmiuslain pykälien voimassaololle, ja heti kun tämä välttämättömyyden vaade poistuu, hallitus tulee antamaan asetukset valmiuslain pykälien kumoamisesta, siis mikäli olisi niin, että edes siihen asti, kun näiden pykälien on ajateltu olevan voimassa, niitä ei voitaisi pitää voimassa. Näiltä osin hallitus toimii, ja me saamme asiantuntijoilta arvion siitä. Tiedän, että tätä arviota paraikaa laaditaan hallitukselle, arviota siitä, onko enää edellytyksiä valmiuslain pykälien voimassaololle, ja jos ei ole, niin hallitus toimii sen mukaisesti.

16.19 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeää huomioida, että valmiuslakiahan ei pidetä yllä enemmän kuin on välttämätöntä.

Mitä tulee pohjoiseen rajaan, niin se rajakysymys ei ole koskaan ollut sellainen asia, jota on säädelty valmiuslaista lähtien, vaan se on liittynyt muunlaiseen lainsäädäntöön, joka menee sisäministeriön tontille.

Tällä hetkellä hallituksessa valmistellaan näitä normaalilakeja, jotta, jos syksyllä tulisi toinen aalto, päästäisiin tekemään niitä päätöksiä, mitä silloin saatetaan tarvita, normaalilainsäädännön puitteissa. Ensi maanantaina katsotaan, mikä tilanne on. Tällä hetkellä valmiuslain nojalla on voimassa ainoastaan joitakin kohtia, jotka koskevat sosiaali- ja terveydenhuollon osia, tehohoidon kapasiteettia ja henkilöstön lomaoikeuksia esimerkiksi. Elikkä tähän tullaan palaamaan, ja hallitus valmistautuu siihen tilanteeseen, että valmiuslakia ei enää tarvittaisi.

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

16.20 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymyksemme aihe on päätöksenteon avoimuus.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimien tuomitsi Suomen ihmisoikeussopimuksen rikkomisesta, kun irakilaismies, joka ei Maahanmuuttoviraston mukaan ollut oikeutettu kansainväliseen suojeluun, oli palannut Irakiin ja saanut surmansa. Jo tuolloin ihmettelimme, miten aidoksi todentamaton kuolintodistus, jollaisia saa helposti ostaa netistä, voi toimia EIT:n todisteena, vaikka Maahanmuuttovirastokin esitti asiasta epäilyksensä. Kävi sitten ilmi, että mies ei ollutkaan kuollut. Asia on krp:n tutkittavana, ja näyttää siltä, että kyseessä on törkeä huijaus, johon on osallistunut useita ihmisiä. Poliittinen sirkus, jota pääasiassa käytiin vihreiden johdolla, oli turhanpäiväistä.

Asia vietiin EIT:hen kansalaisjärjestön avulla. Tällaisia pyörii etenkin maahanmuuttobisneksessä paljon. Etenkin vihervasemmistolainen hallitus tuntuu luottavan myös päätöksenteossaan paljon näihin järjestöihin ja niiden esittämiin totuuksiin. [Puhemies koputtaa] Kysykin: näettekö tässä mitään riskiä päätöksenteon kannalta?

16.22 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset kysymyksestä. Kyseinen mainittu tapaus on poliisilla tutkinnassa. Sen takia emme tietenkään voi kommentoida tällaista asiaa.

Ylipäätään on tietysti tärkeää, että suomalaista maahanmuuttopolitiikkaa uudistetaan siihen suuntaan, että oikeusturva toteutuu turvapaikkaprosessissa ja prosessit ovat laadukkaita ja nopeita, ja siinä kokonaisuudessa on käynyt ilmi, että Maahanmuuttoviraston prosesseissa on ollut aiemmin ongelmia, [Riikka Purran välihuuto] joita Maahanmuuttovirasto on lähtenyt korjaamaan. Siinä mielessä ajattelen, että se on hallitusohjelman linjan mukaista ja oikeusministeriöllä on myös valmisteilla lakiesityksiä tänne eduskuntaan tuotavaksi, jotka parantavat tätä turvapaikkaprosessin laatua. [Jussi Halla-aho: Vastatkaa kysymykseen!]

16.22 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen viestinnälliset arvot luotettavuus, avoimuus, selkeys, rohkeus ja vuorovaikutteisuus ovat olleet valitettavasti jo pitkään pelkkää sanahelinää. Hallituksen salailukulttuuri on leimannut tekemistä jo pidemmän aikaa. Sen tähden toivon, että otatte tämän vääränlaisen kulttuurin kitkemisen vakavasti.

Mitä EU:n elpymisrahastoon tulee, on selvää, että kokoomus suhtautuu hallituksen esitykseen rakentavan kriittisesti. Ja selvää on, että haluamme vastineeksi enemmän markkinakuria ja ehdollisuutta kuin hallitus.

Kysymykseni menee kuitenkin kriteeristöön, jolla rahoja jaetaan. Muun muassa Puola on suhteellisesti kärsinyt paljon vähemmän koronasta kuin Suomi. Silti se on nettosaajissa heti neljäntenä. Myös Irlanti pomppaa silmille kriteereistä. Millä varmistatte, että kriteeristö, jolla rahoja nyt jaettaisiin, osuisi paremmin nimenomaan koronasta kärsiviin maihin?

16.23 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan tähän alkuun vielä todeta, että avoimuus on erittäin tärkeää koko meidän yhteisessä päätöksenteossamme ja erityisesti tälle valtioneuvostolle. Ja vielä kertaalleen: eduskunnan tiedonsaantioikeutta on kunnioitettu täysimääräisesti. Te olette saaneet tämän asiakirjan, te tulette vielä saamaan ja me pystymme käymään myös kansalaiskeskustelua, koska hallitus on asiasta erikseen tiedottanut.

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

Mutta liittyen tähän kriteeristöön. Niin kyllä, se on meille myös eräs seikka, mihin me haluamme parannuksen komission tekemään esitykseen. Me emme tietystikään hyväksy komission esityksiä sellaisenaan, vaan me esitämme niihin omia näkemyksiämme, reuna-ehtojakin, jos näin halutaan sanoa, joilla tämä kokonaisuus muuttuu myös Suomen kannalta paremmaksi. Yksi niistä liittyy siihen, millä tavalla tukea tästä monivuotisesta rahoitus-kehyksestä nimenomaan koronavirustilanteisiin jaetaan. Ei voi pitää perusteltuna sitä, että komissio katsoo tilannetta viisi vuotta sitten — työllisyyttä ja bruttokansantuotetta — jos halutaan kohdistaa varoja erityisesti tästä kriisistä kärsineille alueille. Tähän me haemme muutosta.

16.24 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On pakko kommentoida tätä mielestäni epäasiallista puheenvuoron alkuosaa, jossa viitattiin siihen, että hallitus olisi jotenkin toiminut salaillen tai ei olisi jakanut tietoa tai olisi jotenkin muuten toiminut epäasiallisesti. Haluan muistuttaa eduskuntaa siitä, että koko tämän kriisin aikana me olemme pitäneet kaikki eduskuntaryhmät — emme vain siis hallituspuolueiden eduskuntaryhmät vaan kaikki eduskuntaryhmät — informoituna tilanteen kehittymisestä. Me olemme eri kohdissa käyneet kaikkien eduskuntaryhmien kanssa vuoropuhelua — niin silloin, kun poikkeusoloista on päätetty, valmiuslain pykälää otettu käyttöön kuin matkan varrella kaikissa kohdissa — ja olemme informoineet eduskuntaryhmiä. Olemme vastanneet kansanedustajien kirjallisiin kysymyksiin niin kuin kuuluukin. Olemme vastanneet kokoomuksenkin eduskuntaryhmän tietopyyntöihin asian osalta, vaikka virkamiehet ovat olleet erittäin kuormittuneita tämän koronaviruksen hoidosta. Kaikkiin näihin olemme pyrkineet vastaamaan niin nopeasti kuin mahdollista. Mielestäni tiedonkulku on ollut aivan poikkeuksellisen laajaa myös oppositior ryhmien puoleen, [Kokoomuksen ryhmästä: Ei pidä paikkaansa, ei!] joten en pidä asiallisena sitä, että tästä hallitusta moititaan.

16.26 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eduskunnan suuri valiokunta toimi eduskunnan puhemiesneuvoston koronaohjeiden mukaan siten, että pääsääntöisesti asiantuntijakuulemiset ovat etänä mutta etäkuulemisissa ei voida käsitellä asiakirjoja, jotka ovat joiltakin osin luottamuksellisia tai vaiteliaisuuden piirissä. Tämän takia viime perjantaina pidetyssä tilaisuudessa asiantuntijoilla oli vain julkiset asiakirjat, mutta valiokunta nimenomaan päätti, että haluamme kuulla asiantuntijoiden kannan siihen koko dokumenttiin, ja siksi järjestettiin maanantaina ylimääräinen kokous, johon koronarajoituksista huolimatta asiantuntijat kutsuttiin paikan päälle. Suuri valiokunta myös pyysi rajaamaan hallituksen vaiteliaisuuspyyntöä suppeammaksi, kuten hallitus kiitettävästi teki, ja tämä kaikki tietysti palvelee sitä, että voimme käydä tästä tärkeästä asiasta järkevää, informoitua poliittista keskustelua. Ja kysyn: aikooko hallitus nyt jatkossakin miettiä tarkemmin sitä, [Puhemies koputtaa] miltä osin asiakirjoja koskee vaiteliaisuus ja miltä osin ne ovat julkisia? [Sari Essayah: Hyvä kysymys!]

16.27 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt on paikallaan kyllä kiittää suuren valiokunnan puheenjohtajaa, edustaja Hassia, tästä selvityksestä, koska tämä myös kertoo ikään kuin sen kolikon toisen puolen. Hallitus on halunnut tämän koko asiakirjan toimittaa eduskunnan käsitteilyyn, mutta johtuen näistä puhemiesneuvoston koronaohjeista sitä ei tämän Teams-yhteyden yli voitu asiantuntijoille toimittaa, ja siitä tämä keskustelu syntyi.

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

Mutta me haluamme toimia aina tavalla, joka kunnioittaa eduskunnan tiedonsaantioikeutta. Kaikki aiemmat rahoituskehysneuvottelut on hoidettu siten — muistini mukaan, kun olen kahdeksan vuotta suuressa valiokunnassa ollut — että koko asiakirja on kokonaisuudessaan ollut vaiteliaisuuden piirissä. Nyt me lähdimme tätä purkamaan, ja mikäli eduskunta pyytää, niin tulemme näin tekemään jatkossakin, ja varmasti me teemme tätä haarakointia myös oma-aloitteisesti. Läpinäkyvyys ja avoimuus ovat meidän kantavia periaatteitamme, ja näin merkittävässä asiassa on syytä edistää myös laajaa kansalaiskeskustelua.

16.28 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvin tärkeä periaate on se, että valtioneuvosto on täysin avoin eduskunnalle niissä asioissa, jotka kuuluvat eduskunnan päätöksentekovaltaan. Ja tässä EU:n elvytysrahastoa koskevassa kysymyksessä hallitus on toiminut täysin avoimesti suhteessa eduskuntaan. Me kaikki olemme saaneet sen informaation.

Toinen tärkeä periaate on se, että kun suuri valiokunta mandatoi hallituksen neuvottelemaan Euroopan unionissa, niin sellaiset asiakohdat, sellaiset asiakirjat, joissa on Suomen neuvottelutavoitteita, pidetään vaitiolon piirissä, koska se heikentäisi olennaisesti Suomen neuvottelumahdollisuuksia unionin päätöksenteossa, ja tämäkin periaate on tässä toteutunut. Ainoa seikka oli se, minkä suuren valiokunnan puheenjohtaja tässä äsken sanoi, että etäyhteyksien vuoksi asiantuntijat eivät saaneet näitä asiakirjoja itsellensä. Ja minä toivoin, että hallituksen puolella kysymys on näin: olisi ymmärrystä nyt eduskunnalle siinä suhteessa, että tästä koronasta johtuen meille tapahtui tämäntapainen kömmähdys, että asiantuntijat eivät saaneet näitä asiakirjoja, ja me korjasimme sen suuressa [Puhemies koputtaa] valiokunnassa heti välittömästi. [Satu Hassin välihuuto] Toivottavasti hallituksella on ymmärrystä meitä kohtaan.

16.29 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä se on niin, että hallitus toimii eduskunnan luottamuksen varassa ja eduskunta itse päättää omista työskentelytavoistansa niin asiantuntijakuulemisten kuin muunkin työskentelyn osalta, ja me toimimme teidän luottamukseenne varassa tästä eteenkinpäin.

16.29 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tiedonsaanti on äärimmäisen tärkeä hyve kaikissa asioissa, kun julkisia asioita käsitellään. Olen aikaisempien vuosien aikana joutunut ympäristöhallinnon tiimoilta monesti tilanteeseen, jossa en ole edes omia, itseäni koskevia asiakirjoja saanut ulos millään, koska ne oli leimattu salaisiksi eräiden uhanalaisten lajien takia. En jaksanut silloin siitä tehdä ihmisoikeusistuimeen kantelua, kun ihmettelin sitä, että on se nyt kumma, kun omia, itseään koskevia papereita ei enää saa.

Mutta tuli mieleen tästä nyt käytävästä keskustelusta — Euroopan unionihan tunnetusti suoltaa valtavan määrän paperia, ja kuitenkin valiokunnissa, missä me käsittelemme asioita, edustajat ovat tietoisia siitä, että nyt on esimerkiksi vaiteliaisuuspyynnön piirissä oleva asia, niin onko semmoinen menettelytapa mahdollinen, arvoisa pääministeri, että tekisimme tällaisen linjapäätöksen, että valiokuntiin tulevat paperit ovat sille porukalle julkisia, jotka istuvat siellä huoneessa. Kyllähän jokainen tietää, että valiokunnan kokouksista tuleva tieto on aina luottamuksellisista. Niistä kertomuksista ei kerrota ulospäin mitään. Lausunnossa on sitten, mitä on, tai mietinnössä. Olisiko tällainen menettelytapa [Puhemies koputtaa] pysyväksi jatkoksi hyvä?

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

16.31 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me tietenkin toimimme niiden menettelytapojen mukaisesti, jota tähänkin asti on hyvää hallintoa noudattaen noudatettu, ja me toimitamme tietenkin eduskunnalle kaiken sen informaation ja tiedon, minkä eduskunta tarvitsee päätöksentekonsa tueksi liittyen vaikkapa rahoituskehysneuvotteluihin ja muihin unionin asioihin. Loppujen lopuksi suuri valiokunta on se, joka Suomen kannasta päättää. Valtioneuvosto tuo suurelle valiokunnalle kokonaisuuden, ja suuri valiokunta arvioi, miltä valiokunnilta se tähän kokonaisuuteen lausuntoja tarvitsee ja millä tavalla se sitten ottaa muut valiokunnat tähän työhön mukaan, mutta hallitus tietenkin toimii tässä suuren valiokunnan antamalla mandaatilla ja pyrkii neuvottelemaan Suomen edun mukaisesti asioita niin kuin eduskunta on edellyttänyt.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja tämän asian osalta viimeinen kysymys.

16.32 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Fakta on se, että te, hallitus, esitteitte vaiteliaisuutta koko 750 miljardin euron lahja- ja lainapaketista. Me keskustelemme nyt todella suuresta, valtavasta asiasta, mittavasta asiasta. Se on kohtalon kysymys Suomelle, joka joutuu maksumieheksi. Suomen perustuslain mukaan, jos jossain on vaadittava vaiteliaisuutta, rajauksen pitää olla tarkka ja koskea vain välttämättömiä osia. Eikö hallitus tunne perustuslakia, vai ettekö te välitä siitä? Me perussuomalaiset olemme vaatineet perustuslain noudattamista ja vaiteliaisuuden tarkkarajaisuutta, jos vaiteliaisuus ylipäättään olisi välttämätöntä. Hallituksen avoimuudessa olisi selvästi paljon toivomisen varaa, eli toistan vielä, aivan kuten edustaja Halla-ahokin: miksi avoimuutta ei haluttu noudattaa? [Maria Guzenina: Nyt ollaan avoimempia kuin viime kaudella!]

16.33 **Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivon, että edustaja Elomaa kuunteli tässä suuren valiokunnan puheenjohtajan, edustaja Hassin puheenvuoroa ja ehkäpä edustaja Kiljusen puheenvuoroa. Te saatte niistä kyllä avartavaa tietoa, miten tässä on toimittu. [Jussi Halla-aho: Eikös täällä hallitus vastaa?]

Hallituksen puolesta tämä kokonaisuus on tuotu aivan samalla tavalla kuin kaikki aiemmatkin rahoituskehysneuvottelut. Suomen neuvottelutavoitteiden turvaamiseksi koko asiakirja on pyydetty vaiteliaisuuden piiriin. Mutta kun saimme eduskunnasta tiedon, että eduskunta haluaa tähän lisää julkisuutta ja avoimuutta, niin me purimme sitä osiin ja avasimme julkiseksi osia tästä asiakirjasta, ja jo aiemmin annoimme tiedotteella tästä elpymisrahastosta aivan laajempaan julkisuuteen tietoa, miten Suomi tämän kokonaisuuden näkee, eli kyllä mielestäni tästä voi aivan vetää johtopäätöksen, että tavoitteena on ollut hallituksen puolesta toisaalta turvata Suomen neuvottelutavoitteita tässä äärimmäisen herkässä neuvotteluprosessissa että edistää kansalaiskeskustelua ja turvata avoimuusperiaatetta. Perustuslakimme olemme kyllä lukeneet ja aina ja kaikessa noudatamme sitä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys sähkön siirtohintojen kohtuullistamisesta (Heikki Vestman kok)

Suullinen kysymys SKT 84/2020 vp

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Seuraava kysymys, edustaja Vestman.

Keskustelu

16.34 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Korona on ajanut talouden kriisiin. Kokoomus haluaa vahvistaa ihmisten ostovoimaa ja laittaa stopin sähköverkkomonopolilla rahastamiselle. Olemme tehneet lakipaketin sähkön siirtohintojen pistämiseksi kuriin. [Markus Mustajärvi: Mites Caruna-kaupat?] Ihmiset ovat liiaksi monopolin armoilla, sähkönsiirtoa kun ei voi kilpailuttaa. Nykytila kustantaa suomalaisille jopa miljoona euroa ylimääräistä joka ikinen päivä, ja hinnat vain nousevat.

Esityksemme leikkaa tutkitusti perusteettomia monopolivoittoja jopa 400 miljoonaa euroa vuodessa. Tämä raha kuuluu ihmisille ja kulutukseen. Monet ovat kritisoineet sähköverkkoverkkojen myyntiä, syystäkin. Voivottelu ei kuitenkaan auta — siirtohintoja voimme korjata. Siksi autoimme hallitusta tällä valmiilla lakiesityksellä.

Ministeri Lintilä, miksi ette tartu nyt tähän esitykseemme? Puolustatteko suomalaisia kuluttajia ja yrittäjiä vai monopolilla rahastamista? [Antero Laukkanen: Loistava kysymys!]

16.35 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En ala muistelemaan historiaa, mistä nämä kaikki ovat alkaneet, [Välihuutoja] mutta sen verran voin edustaja Vestmanille sanoa, että asian tiimoilta on tulossa hallituksen esitys syksyllä. Eli kyllä tähän on tartuttu, ja syksyllä saatte hallituksen esityksen tänne eduskuntaan käsiteltäväksi.

Te olette aiemmin jo kysynyt, miksei ole tuotu sitä tänne. Meillä on yhteisesti sovittu pelisäännöistä, että tämän koronan aikana ei tuoda tänne esityksiä, joilla on tunteita ja debattia herättävää vaikutusta, ja minä kunnioitan parlamentarismia niin paljon, että en tuo selaista esitystä, joka voi olla kiistanalainen, sinä aikana tänne.

Puhemies Anu Vehviläinen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.36 Heikki Vestman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Selityksenne, ettei sähkön siirtohintoihin voida nyt puuttua parlamentarismien vuoksi, on käsittämätön. Hallitushan on vasta tuonut eduskuntaan historian suurimman lisätalousarvion, jossa elvytetään velaksi jopa Ähtärin pandoja, ja nyt te sanotte, ettei ostovoiman vahvistaminen siirtohintojen alentamalla käy. Tämän valintanne vuoksi yksin Carunan monopoliparoneille kertyy joka päivä 300 000 euroa tuottoa tyhjästä.

Me haluamme korjata sen mallin, jolla monopolituotto lasketaan. Verkkotoiminnan riskit ovat lähes olemattomat, joten kokoomuksen mallissa sallittu tuotto on matala. EU:n taakse teidän on turha mennä. Periaatteet hinnoittelun valvontamallista on kirjattu lakiin muissakin EU-maissa.

Ministeri Lintilä, onko teistä oikein, että tässä tilanteessa verkkomonopolin omistaja saa pääomalleen todellisuudessa yli 30 prosentin tuoton? Lupaatteko tässä eduskunnalle, että hallitus puuttuu lailla tähän monopolituottoon?

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

16.37 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvostan, edustaja Vestman, erittäin paljon sitä, että olette valmiit korjaamaan teidän tekemäänne virhettä, ja lupaan, että esitys, joka tulee syksyllä eduskunnan käsittelyyn, tulee korjaamaan tätä virhettä niiltä osin, joissa se on mahdollista.

16.38 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Lintilälle voin todeta heti kärkeen, että se oli ministeri Haavisto, joka ehdotti niitä Carunan verkkoja. [Antti Kurvinen: Kuka oli pääministeri?] Voin myös todeta sen, että jos joskus on tullut tehtyä virheitä menneisyydessä, niin eikö ole oikeudenmukaista korjata ne?

Asia, joka ehkä eniten aiheuttaa päänvaivaa ja harmitusta ihmisissä, on se, kun postilaitikosta kopsahtaa kirje, jossa todetaan, että siirtohintaanne korotetaan, eikä teidän tarvitse tehdä mitään — ja se tarkoittaa myöskin, että te ette voi tehdä asialle mitään. Tämä on asia, joka on välttämätöntä saada korjatuksi.

Meille tuli talousvaliokuntaan viime viikolla laki sähkö- ja maakaasumarkkinoista, jossa puututaan sähköön riittävyysongelmien ratkaisemiseen. Arvoisa puhemies, mielestäni on erittäin hyvä, että te, ministeri Lintilä, puututte myös tähän kysymykseen, mutta pidän erittäin tärkeänä sitä, että tähän ihmisiä niin kovasti harmittavaan kysymykseen, että siirtohintoja [Puhemies koputtaa] jatkuvasti korotetaan, puututaan. Mitä aiotte tehdä asialle?

16.39 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvostan myös edustaja Kaumaa, eli kyllä meidän poliitikkojen pitäisi varmaan useammin nostaa käsi ylös virheen merkiksi. Olen siitä samaa mieltä, että nämä korotukset, joita on tapahtunut joittenkin yhtiöitten osalta, eivät ole suhteessa siihen työhön, jota siellä on tapahtunut yhtiöitten puolesta.

Jos muistellaan se vanha tausta, niin sehän lähti siitä, taisi olla, Mauri-myrskystä, jolloin me eduskunnassa olimme aika laajastikin samaa mieltä siitä, että pitää saada maakaapeloinnit aikaiseksi, ja silloin lähdettiin tätä tekemään. Tätä ovat yritykset käyttäneet väärin hyödykseen ja oman taloudellisen tilanteensa parantamiseksi. Nyt tullaan tekemään siinä lakiesityksessä, joka meillä on valmistelussa, muutoksia myös tähän, eli me pystymme esimerkiksi jatkamaan sitä aikaa, mitä maakaapeloinnille on annettu.

16.40 Sanni Grahn-Laasonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaisilta tulee erittäin tyrmäävää palautetta näistä sähköön siirtohinnoista. Se asia suututtaa suomalaisia suunnattomasti ja juuri siitä syystä, että siihen ei pääse vaikuttamaan. Se on kuin automaatti, joka työntää aina vain suurempaa laskua. Siitä tosiaan varmasti joka ainoa kansanedustaja on saanut kansalaisilta yhteydenottoja.

Omakotiliiton kyselyssä 92 prosenttia vastaajista piti sähköön siirtohinnoittelua kohtuuttomana. Täällä salissa meillä on mahdollisuus vaikuttaa tähän asiaan. Sen sijaan, että syytellään menneitä tai katsotaan taaksepäin, niin teillä, ministeri Lintilä ja hyvä hallitus, on mahdollisuus tähän asiaan vaikuttaa.

Kokoomus on toiminut tässä asiassa niin kuin vastuullisen oppositiopuolueen kuuluukin, ja edustaja Vestmanin johdolla kokoomuksen eduskuntaryhmä on jättänyt lakialoitteen, joka on valmisteltu huolella. Se on valmis, ja se voitaisiin tässä salissa vaikka välittömästi hyväksyä, jos niin haluaisitte. Onko hallitus valmis tarttumaan tähän kokoomuksen aloitteeseen, joka kohtuullistaa sähköön siirtohinnat [Puhemies koputtaa] ja saa varmasti monen suomalaisen erittäin tyytyväiseksi? [Kalle Jokinen: Tarttukaa siihen!]

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

16.41 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä asia on hallitusohjelmaan nostettu, ja tähän asiaan ollaan puuttumassa ja hallituksen esitys eduskuntaan tuodaan, kuten ministeri Lintilä tässä hyvin kuvasi.

Kokoomus on tietenkin ollut nyt vasta hetken oppositiossa, sitä ennen monta kautta hallituspuolueena. Toki olisi ollut hyvä, että tähän asiaan oltaisiin jo aikaisemmin tartuttu, [Sanni Grahn-Laasonen: Katse eteenpäin!] mutta onneksi nyt tällä hallituskaudella jo hallitusohjelmatasolle on haluttu tämä asia nostaa ja tähän halutaan puuttua.

Tähän edustaja Vestmanin aikaisempaan huomioon ja kysymykseen siitä, miksei ole nyt koronan keskellä tuotu tätä esitystä, haluan kyllä nyt vielä puuttua, koska hallitus on pyrkinyt kunnioittamaan niitä pelisääntöjä, joita eduskunta on meiltä edellyttänyt. Eduskunta on edellyttänyt, että tämän koronakriisin aikana ei tuotaisi ristiriitoja herättäviä esityksiä eduskuntaan, [Kalle Jokinen: Onko tämä ristiriitainen? Kuka vastustaa?] ja tähän tahtoon olemme pyrkineet vastaamaan. Nyt kun täällä vaaditaan, että meidän pitäisi tuoda nimenomaisesti näitä esityksiä eduskuntaan, pidän aika kohtuuttomana tätä ristivaatimusta, eli toivon mukaan, [Puhemies koputtaa] jos eduskunta näin haluaa menetellä, eduskunta sitten tämän tahtonsa hallitukselle kertoo.

16.42 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaiset ovat toimineet johdonmukaisesti. Me vastustimme Caruna-kauppoja. Olemme myös useassa vaihtoehtobudjetissa ottaneet esille sähköhintojen halpuuttamisen, sähkön siirtohintojen halpuuttamisen, ja ette te, kokoomus, esimerkiksi viime kaudella tätä asiaa kuulleet. Tietysti on hyvä, että nyt kuulette.

Arvoisa rouva puhemies! Ikäihmiset ovat tottuneet säästämään kaikesta. He asuvat omakotitaloissa, ja sähkölämmitys lämmittää heidän kotejansa. He yrittävät säästää siitä sähköstä, jotta lasku olisi mahdollisimman pieni, mutta kuinka ollakaan, se siirtohintaa on suurempi kuin itse sähkön hinta. Ihmiset elävät kuin vankeina omissa kodeissaan, ovat kuin motissa, eivät pysty tekemään minkäänlaisia siirtoja, kerran kuussa tulee ylisuuri sähkölasku. Arvoisa ministeri, mitä te todellisesti nyt teette tälle tilanteelle ja miten helpotatte muun muassa näiden ikäihmisten mutta myös nuorien perheiden elämää ja arkea, että olisi joku kohtuus siinä, kun syyttää lampun tai laittaa uunin päälle, saati saunoo? [Ari Torniainen: Ministeri Lintilä hoitaa!]

16.43 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrän erittäin hyvin sen tuohtumuksen, jota on vanhemmilla ihmisillä. Tiedetään kyllä erittäin hyvin, että kun huoneesta lähdetään pois, niin välittömästi valot sammuvat ja ulkovaloja ei laiteta päälle, että säästetään sähköä.

Tämä sähkölaskutus on valitettavasti muuttunut tietyllä tavalla. Ehkä sitä on vähän helpompi verrata, sanotaan, esimerkiksi siihen, että tilaat nettikaistan: sinulla on siellä tietty määrä nopeutta ynnä muuta vastaavaa, ja sinulla on se kiinteä maksu siitä, käytit sinä sitä nettiä kuukauden aikana tai et. Vähän sama on nyt sähkölaskuissa, eli sinulla on se mahdollisuus siihen sähköön, mutta niin iso osa tulee periaatteessa siitä kiinteästä osasta, joka on se mahdollisuus sille sähkölle, ja sille käytölle tulee se laskutus sitten erikseen. Tämä on totta kai sellainen, joka toteutuu varsinkin tilanteessa, jossa on esimerkiksi kakkosasunto tai muuta vastaavaa, sanotaan, perikunnan hallussa oleva talo [Puhemies koputtaa] tai muuta vastaavaa — valitettavia tilanteita löydetään kyllä hyvin paljon.

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

16.45 Janne Sankelo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustelu sähkön siirtohinnoista on tärkeää, ja nyt pitää löytää kustannustehokkaita ratkaisuja, kuluttajia hyödyttäviä sellaisia, myös lainsäädäntöteitse.

Mutta yhtä tärkeää on se, että meillä ylipäänsä on riittävästi sähköä, mitä siirtää. Suomi on energiaomavaraisuuden osalta varsin haavoittuvainen länsieurooppalaisessa mittakaavassa. Koronakriisin aikana huoltovarmuusnäkökulma onkin korostunut energiatuotannossa. Talvea ei ole peruttu, vaan sellainen on tulossa 100-prosenttisella varmuudella. Sähkön osalta olemme kulutuspiikkien aikana olleet aina tuontisähkön varassa. Näin tulee käymään ensi tammikuussakin, vaikka asia näin kesäkuun lämmössä tuntuu kaukaiselta ongelmalta. Haluaisinkin kysyä asianomaiselta ministeriltä: millaiset ovat hallituksen [Puhemies koputtaa] suunnitelmat parantaa Suomen energiaomavaraisuutta?

16.46 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kaikki tietävät sen, että Olkiluoto 3:a on jo jonkin aikaa odoteltu. Siellä on painetut tehty, ja sen jälkeen siellä on aloitettu tekemään sen vaatimat korjaukset tai paikkaukset, ja STUK on tietysti se toimija, joka sitten määrittelee, milloin tämä tulee käyttöön. Se on yksi keskeinen osa, joka tapahtuu. Kyllä meillä valitettavasti ollaan tuontienergiassa kiinni jatkossakin vielä.

Siitä, mitä tulee yksittäisten yritysten, esimerkiksi Fortumin, seuraaviin ratkaisuihin, minulla ei ole tietoa, mitä sieltä tulee.

Minkä olen pannut myönteisesti merkille, on se, että kyllä meidän uusiutuvan energian rakentaminen kasvaa merkittävästi. Olen sitä mieltä, että uusiutuva energia ja yleensäkin ilmastoon liittyvät asiat ovat niitä tekijöitä, jotka tällä hetkellä eniten ajavat investointeja Suomessa, [Puhemies koputtaa] ajavat eniten investointeja teollisuudessa, ja siinä meillä on myös loistava vientituote.

16.47 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sähkön siirtohintaa on koko maassa kohtuuttoman korkea, mutta erityisen paha se on niillä alueilla, missä jakeluyhtiö toimii haja-asutusalueella, maaseudulla, ja siellä myös toimintavarmuus on yleensä heikoin. Erot saattavat olla jopa 80 prosentin luokkaa, eli maaseutuväestö maksaa usein niin paljon korkeampaa siirtohintaa, jossa on myös veroa sitten mukana. Onko hallituksen malli, jonka se aikoo eduskuntaan tuoda, sellainen, että se tasaa myös tämän oikeudenmukaiseksi, niin että nämä kohtuuttomuudet saadaan leikattua ja toisaalta sitten tasattua ihmisten tasa-arvoa? Tämä on erityisesti maaseudun osalta sellainen tekijä, joka autioittaa ja ajaa ihmisiä yhä ahtaammalle, ja keskittämispolitiikkaa, jota odottaisin, että hallitus hieman hillitsi.

16.48 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksellä, lailla, on aika vaikea lähteä alueellisesti määrittelemään siirtohintoja. Sanoisin oikeastaan niin, että haja-asutusalueilla aika monet energiayhtiöt ovat kunnallisessa omistuksessa, niin että kyllä siellä kuntapäätäjilläkin on aika merkittävä osuus siinä. Mutta epäilen, että siinä, että se määriteltäisiin lailla, me rupeamme kokeilemaan jo ihan perustuslaillisiakin kysymyksiä. En tunne tarkkaan sitä, mutta epäilen, että voitaisiin lailla määritellä alueittain erilaisia siirtohintoja.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tästä aiheesta viimeinen lisäkysymys.

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

16.49 Heikki Vestman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Luonnollisen monopolin on tosiaan syytä olla julkisessa omistuksessa, kuten keskustelussa on käynyt ilmi. Mutta haluan muistuttaa myös siitä, että myös julkisessa omistuksessa olevat verkkoyhtiöt ovat nostaneet hintoja, ja näin ollen kysymys on laista, kysymys on valvonnasta, ja tämä on hallituksen ja myös tämän eduskunnan käsissä oleva asia.

Kun olen kuunnellut tätä keskustelua, niin en huomaa ristiriitaisuuksia, joihin pääministeri viittasi. En ymmärrä, mitä ristiriitaista olisi näihin siirtohintoihin puuttumisessa. Eikö täällä vallitse asiasta laaja yhteisymmärrys? Pääministeri, eikö juuri näitä asioita sen takia tulisi nyt tuoda eduskuntaan?

Teidän hallitusohjelman kirjaukset koskien siirtohintoja eivät koske sitä yhtä ydinongelmaa eli näitä korkeita monopolituottoja, ja juuri tähän kokoomuksen esitys puuttuu. Meidän esityksemme puuttuu siihen tavalla, joka on myös sopusoinnussa EU-oikeuden kanssa, ja juuri tämä toteuttamiskelpoinen, perustellusti valmisteltu malli on nyt tarjottu hallituksen käyttöön. Olemme samaa mieltä toki siitä, [Puhemies koputtaa] että haja-asutusalueilla on syytä myös vaihtoehtoisilla tavoilla varmistaa se säävarmuus [Puhemies koputtaa] kuin niitä kaapeleita sinne maahan rakentamalla, ja [Puhemies: Aika!] tässä toki sitä tulevaa hallituksen esitystä varmasti tuemme.

16.50 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koronajasta johtuen eduskunta on siirtynyt erityisjärjestelyihin, ja salissa eivät ole sen vuoksi kaikki kansanedustajat paikalla. Siitä johtuen puhemiesneuvosto on tehnyt linjauksen, että eduskuntaan ei valtioneuvosto toisi sellaisia esityksiä, jotka eivät tähän koronakriisin hoitoon liity, jotka herättävät debattia ja keskustelua, kenties myös niitä ristiriitoja. Jos puhemiesneuvosto muuttaa linjaansa, hallitus on ilman muuta valmis tuomaan hallituksen lakiesityksiä myös koronakriisin ulkopuolella olevasta maailmasta. Eli totta kai me haluamme edistää niitä hallitusohjelman kirjauksia ja niitä hallitusohjelman tavoitteita, ja me olemme tähän ehdottomasti valmiita — jos eduskunta näin toivoo, niin kyllä hallitus saa tänne tuotua esityksiä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys yhdenvertaisuuden edistämisestä (Tarja Filatov sd)

Suullinen kysymys SKT 85/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Nyt siirrymme loppuajaksi kysymys ja vastaus -periaatteella eteenpäin. — Ensimmäiseksi edustaja Filatov.

Keskustelu

16.51 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! Me olemme tänä keväänä pohtineet luonnollisesti koronaa ja taloutta, niin kuin pääministeri tässä hyvin kuvasi. Haluan kuitenkin nostaa esiin kysymyksen yhteiskunnan eheydestä ja ihmisten välisestä yhdenvertaisuudesta, koska uskon, että pitkällä aikavälillä nämä saattavat olla jopa isompia haasteita kuin talous.

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

Yhdysvalloissa poliisin surmaaman nuoren tummaihoisen miehen kuolema on nostattanut voimakkaan kansanliikkeen rasismia vastaan, ja se on aivan oikein. Suomessa yhdenvertaisuusvaltuutetun kysely ja monet muutkin tutkimukset kertovat, että rasismi on meillä laajaa ja se istuu syvässä. Jopa lapsille huudetaan kaduilla ja heitä solvataan — jopa lapsille. Silloin meidän on syytä kysyä, että miksi näin on. Miten me voimme tähän puuttua? Me emme saa syrjiä lapsia.

Meillä jokaisella on vastuu yhdenvertaisuudesta, ja se on sitä suurempi, mitä vaikutusvaltaisemmassa asemassa me olemme. Siksi kysyisinkin hallitukselta: mitä hallitus aikoo tehdä, jotta me voisimme yhdessä edistää yhdenvertaisuutta? Ja oikeusministeriöltä kysyin: onko meillä tekeillä uudistuksia, [Puhemies koputtaa] jotka puuttuisivat rakenteelliseen syrjintään?

16.53 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin tärkeä kysymys edustaja Filatovilta.

Rasismi sen kaikissa muodoissa on tuomittava. Ei ole sijaa rasismille, ei tässä maassa eikä missään muualla. Hallitus ottaa tämän asian hyvin vakavasti. Me olemme nähneet, mikälaista liikettä on ollut ympäri maailmaa, ja olemme tiedostaneet tämän tilanteen jo silloin, kun hallitusohjelma kirjoitettiin, ja olemme lähteneet liikkeelle niin, että nyt tehdään myös rasismien ja syrjinnän vastainen toimintaohjelma. Se toimintaohjelma tullaan tuomaan tänne eduskuntaan ensi vuonna. Työ on nyt aloitettu, ja tästä tullaan tiedottamaan laajemmin.

Mutta meillä kaikilla on rooli, kun puhumme rasismista ja myös antisemitismistä. Kaikkea vihaa pitää kitkeä. Sen takia jokaisella meistä, joka näkee ihmisen, lapsen, [Puhemies koputtaa] joka joutuu syrjityksi rotunsa perusteella, ihonvärinsä perusteella, uskontonsa perusteella, [Puhemies koputtaa] on vastuu siitä, että tähän puututaan.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.6. Suullinen kysymys rakenteelliseen rasismiin puuttumisesta (Bella Forsgrén vihr)

Suullinen kysymys SKT 86/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Tästä samasta aihepiiristä on täällä myös toinen kysymys. — Edustaja Forsgrén.

Keskustelu

16.54 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa rouva puhemies! Suomella on peiliin katsomisen paikka. Kuten edustaja Filatov nostikin hyvin esille, toissa päivänä yhdenvertaisuusvaltuutetun julkaisema selvitys vahvisti aiempien tutkimuksien sanomaa: suurin osa afrikkalais-taustaisista on kokenut Suomessa syrjintää ihonvärinsä takia, ja kuten aikaisemmin kerrottiin, jopa lapsille saatetaan huudella törkeästi. Rodullistetut kokevat syrjintää ja turvatomuutta lapsesta asti eri instituutioissa, kouluissa, työelämässä ja julkisissa tiloissa. Olen valitettavasti itsekkin todistanut etnistä profilointia, ja ollaanpa rehellisiä: myös tässä salissa on esiintynyt rasismia, puhumattakaan eräiden edustajien sosiaalisessa mediassa käyttä-

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

mästä kielestä. Reagoimme kyllä usein tuomitsevasti yksittäisiin rasistisiin tekoihin ja väkivaltaan. Emme kuitenkaan puutu tarpeeksi niihin asenteisiin ja rakenteisiin, joiden takia mustilla ja ruskeilla ei ole samoja mahdollisuuksia kuin muilla.

Arvoisa rouva puhemies! Rasismin ja syrjinnän vastaista työtä on tehtävä kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla. Meidän on varmistettava, että yhdenkään ministeriön rahoilla ei mahdollisteta rasistista tai muuten syrjivää toimintaa ja tuotoksia. [Puhemies koputtaa] Kysyisinkin: miten eri ministeriöissä puututaan rakenteelliseen rasismiin, erityisesti opetus- ja kulttuuriministeriössä, joka tukee [Puhemies koputtaa] valtionavustuksilla koulutusta, tiedettä, [Puhemies: Aika!] kulttuuria, liikuntaa ja nuorisotyötä sekä niihin liittyviä hankkeita?

16.56 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suhtaudun opetusministerinä erittäin vakavasti niihin seikkoihin, jotka nousivat esille tässä yhdenvertaisuusvaltuutetun selvityksessä, mutta samankaltaisia tuloksia on tullut myöskin muissa tutkimuksissa, jotka Suomessa on tehty.

Erityisen surullista oli mielestäni lukea tässäkin selvityksessä, että monet puhuivat siitä, että olivat kokeneet rasismia ja syrjintää jo varhaiskasvatuksessa tai perusopetuksen ensimmäisten vuosiluokkien aikana. On selvää, kuten oikeusministerikin tässä totesi, että yhdenkään lapsen ei pitäisi sellaista joutua kohtaamaan, ja meillä on myöskin yhteiskuntana velvollisuus turvata jokaisen lapsen oikeutta turvalliseen oppimisympäristöön. Meillä on hallitusohjelmassa kirjaus siitä, että velvoittavat yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmat ulotetaan varhaiskasvatukseen. Siinä on lainvalmistelu parhaillaan käynnissä, ja minun mielestäni meidän pitää myöskin entistä voimakkaammin voimistaa [Puhemies koputtaa] antirasistista toimintaa kouluissa, siinä päivittäisessä arjessa ja siinä täydennyskoulutuksessa, mitä me opettajille ja rehtoreille muun muassa tarjoamme.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.7. Suullinen kysymys verovarojen käyttämisestä ihmisvihamielisen aineiston julkaisemiseen (Matti Semi vas)

Suullinen kysymys SKT 88/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Tähän samaan teemaan on vielä yksi kysymys. — Edustaja Semi.

Keskustelu

16.57 Matti Semi vas: Arvoisa rouva puhemies! Yksi Suomen tärkeimmistä laeista on tasa-arvon kunnioittaminen. Perussuomalainen ajatuspaja, jonka hallituksessa istuu puolueen kansanedustajia, europarlamentaarikko ja eduskunnan varapuhemies, julkaisi puolueen puheenjohtajan läsnä ollessa teoksen, jonka sisältä pursuaa muun muassa räikeää naisvihaa ja viitteitä rotuopista. Teoksessa muun muassa vähätellään ja oikeutetaan suomalaisien miesten tekemää seksuaalista väkivaltaa. Teos on poikkeuksellisen räikeä, ja tekijän mukaan puolue siunasi teoksen ja julkaisun.

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

Teoksen julkaisseelle Suomen Perustalle myönnettiin tälle vuodelle 120 000 euron tuki yhteiskunnalliseen tutkimukseen. Miten hallitus suhtautuu yhteisten verovarojen käyttöön ihmisvihamieliseen propagandaan, jossa hyökätään erityisesti voimakkaasti naisten oikeuksia ja itsemääräämisoikeutta kohtaan?

16.58 Tiede- ja kulttuuriministeri Hanna Kosonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! OKM on käynyt läpi Suomen Perustan julkaisua. Selvitys tämän julkaisun suhteen on aloitettu, ja selvitämme sitä, onko ristiriitaa valtionavustuspäätösten kanssa.

Poliittisille ajatuspajoille on olemassa yleisavustus, ja yhtenä velvollisuutena saajalle on tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen. Näyttää siltä, ettei julkaisu täytä näitä kriteereitä. Asia on virkavalmistelussa, ja ministerinä en tietenkään siihen virkavalmisteluun puutu. Oman poliittisen arvomaailmani osalta olen kuitenkin todennut, että lukemani otteet ovat todella julmia ja erittäin huolestuttavia ja todella kaukana omasta ihmiskuvastani.

Nelson Mandela on sanonut, että kukaan ei synny vihaamaan toista ihmistä ihonvärin, taustan tai uskonnon vuoksi. Vihaamaan opitaan — siitä voi myös oppia pois.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.8. Suullinen kysymys toimenpiteistä Saaristomerен tilan parantamiseksi (Sandra Bergqvist r)

Suullinen kysymys SKT 87/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Sitten seuraava kysymys, edustaja Bergqvist.

Keskustelu

16.59 Sandra Bergqvist r: Ärade talman! Skärgårdshavet har ett alldeles speciellt miljövärde, och allt fler finländare vill njuta av det här, nu speciellt under sommarmånaderna. Skärgårdshavet är ett förhållandevis grunt hav och därför är det extra känsligt för övergödning och utsläpp. I regeringsprogrammet har vi bra skrivelser om hur vi ska skydda Östersjön, och exempelvis genom gipsbehandling kan vi på ett effektivt sätt minska fosforbelastningen i våra vattendrag.

Arvoisa puhemies! Puhtaan Saaristomerен toimenpidesuunnitelman sisältävä Saaristomerен sininen kirja julkaistiin vuoden luontopäivän kunniaksi. Vaikka meren tilasta on saatu aikanaan positiivisiakin merkkejä, on edelleen selvää, että tarvitsemme kipeästi yhteisiä ponnisteluja Saaristomerен kuntoon saamiseksi.

Kysyn, arvoisa ministeri: mitkä hallitusohjelman toimenpiteet ovat tärkeimmässä asemassa Saaristomerен hyvinvoinnin edistämiseksi, ja mitä muita toimenpiteitä voimme tehdä tämän työn tukemiseksi?

17.00 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen: Tack för en bra fråga. Vi måste göra mycket mer för ett rent Östersjön och ett rent Skärgårdshav.

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

Aivan kuten kysyjä totesi, niin meidän täytyy yhdessä tehdä enemmän toimia sekä Itämeren mutta erityisesti Saaristomeren puhtauden eteen.

HELCOMin mukaan Suomessa on yksi tällainen niin kutsuttu hotspot, joka erityisesti aiheuttaa ravinteita Itämereen, ja se on valitettavasti Saaristomeren alueen hajakuormitus. Siellä on paljon tehty yhdessä paikallisten maanviljelijöiden kanssa työtä sen eteen, että ravinnekuormitusta saataisiin vähenemään, ja myös muuta työtä on tehty, hyvänä esimerkkinä se, että ympäristömyrkyt on saatu vähentymään ja esimerkiksi Itämeren kalaa on turvallista syödä ja merikotka on palannut alueelle. Mutta ravinnepäästöjen vähentämiseksi meidän täytyy tehdä vielä enemmän. Tämä hallitus on satsannut merkittävästi sekä vesiensuojeluohjelmaan että ravinteiden kierrätysohjelmaan, joista molemmista tehdään toimia yhdessä alueen viljelijöiden kanssa sen varmistamiseksi, että ravinnekuormaa saadaan vähennettyä. Esimerkiksi tänä kesänä on alkamassa hyvin laajat kipsinlevityshankkeet tuolla alueella, ja hyvässä yhteistyössä viljelijöiden kanssa siten saamme nimenomaan fosforikuormitusta vähennettyä. Mutta on selvää, että meidän täytyy [Puhemies koputtaa] pystyä parempaan.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuluttajansuojalain 7 luvun väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 53/2020 vp
Toimenpidealoite TPA 17/2020 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 12/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 12/2020 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 10.6.2020 pidetyssä täysistunnossa.

Nyt käsitellään muutosehdotukset.

3 §

Veikko Vallin ps: Teen perussuomalaisten vastalauseen numero 1 mukaisen esityksen. Ja tässä voi perustellakin, eikö niin, tätä?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ei. Pelkät esitykset.

Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan.

Veikko Vallin ehdotti Arja Juvosen kannattamana, että pykälä hyväksytään vastalauseen 1 mukaisena.

Keskustelua ei syntynyt.

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

Mietintö ”jaa”, Veikko Vallinin ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 41, ei 11; poissa 147 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

17 c §

Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Teen vastalauseen 2 mukaisen esityksen.

Janne Sankelo kok: Arvoisa puhemies! Kannatan.

Veikko Vallin ps: Arvoisa rouva puhemies! Teen perussuomalaisten vastalauseen numero 1 mukaisen esityksen.

Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan.

Pia Kauma ehdotti Janne Sankelon kannattamana, että pykälä poistetaan. Veikko Vallin ehdotti Arja Juvosen kannattamana, että pykälä hyväksytään vastalauseen 1 mukaisena.

Keskustelua ei syntynyt.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ensin äänestetään Pia Kauman ehdotuksesta Veikko Vallinin ehdotusta vastaan ja sitten voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Veikko Vallinin ehdotus ”jaa”, Pia Kauman ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 42, ei 10; poissa 147 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi tässä äänestyksessä Veikko Vallinin ehdotuksen.

2) Mietintö ”jaa”, Veikko Vallinin ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 40, ei 12; poissa 147 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 53/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

4. Ilmoituksia

4.1. Muut ilmoitukset

Edustaja Ano Turtiainen on 9.6.2020 tehnyt ilmoituksen eduskuntaryhmän perustamisesta. Eduskuntaryhmän nimi on Eduskuntaryhmä Ano Turtiainen (at), ruotsiksi Riksdagsgrupp Ano Turtiainen (at)

4.2. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 11.6.2020 antanut hallituksen esitykset HE 100, 101/2020 vp, jotka otetaan lähete keskusteluun tässä istunnossa.

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

5. Puhemiesneuvoston ehdotus edustajien istumajärjestyksestä

Eduskuntatyön järjestäminen ETJ 1/2020 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto, jonka tehtävänä on eduskunnan työjärjestyksen mukaan tehdä ehdotuksia eduskuntaryhmien keskinäisestä istumajärjestyksestä täysistuntosalissa, ehdottaa eduskunnan päätettäväksi, että edustajat istuvat täysistuntosalissa eduskuntaryhmittäin siten, että puhemiehen paikalta katsottuna oikealta luetellen ryhmien järjestys on seuraava: perussuomalaisten eduskuntaryhmä, eduskuntaryhmä Ano Turtiainen, kokoomuksen eduskuntaryhmä, kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä, ruotsalainen eduskuntaryhmä, keskustan eduskuntaryhmä, Liike Nyt -eduskuntaryhmä, vihreä eduskuntaryhmä, sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä ja vasemmistoliiton eduskuntaryhmä, kukin ryhmä puhemiesneuvoston määrittämien rajojen puitteissa.

Keskustelua ei syntynyt.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksyttiin.

6. Suuren valiokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 23/2020 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi suuren valiokunnan jäseniksi edustaja Katri Kulmunin ja edustaja Jouni Ovaskan sekä varajäseneksi edustaja Arto Pirttilahden.

7. Perustuslakivaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 24/2020 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi perustuslakivaliokunnan jäseneksi edustaja Eeva Kallin ja varajäseneksi edustaja Markus Lohen.

8. Tarkastusvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 25/2020 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi tarkastusvaliokunnan varajäseneksi edustaja Hanna-Leena Mattilan.

9. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 26/2020 vp

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäseneksi edustaja Markus Lohen.

10. Talousvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 22/2020 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi talousvaliokunnan jäseneksi edustaja Matias Mäkysen.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 101/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja liikenne- ja viestintävaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 45 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

17.10 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä tartuntatautilakiin lisättäisiin väliaikaisesti uusi luku, jolla mahdollistettaisiin koronaviruksen tartuntaketjujen katkaisua tehostavan tietojärjestelmän kehittäminen ja käyttöönotto. Tietojärjestelmä koostuisi mobiilisovelluksesta sekä taustajärjestelmästä. Suomen ”testaa, jäljitä, eristä ja hoida” -strategiaa voidaan tukea tietosuoja kunnioittavalla mobiilisovelluksella, jonka käyttö olisi väestölle vapaaehtoista ja maksutonta. Sovelluksen avulla henkilöt voisivat itse osallistua covid-19-epidemian hallintaan ja viruksen leviämisen estämiseen ja voisivat suojella omaa ja läheisten terveyttä. Sovelluksen avulla myös ne ihmiset, joita tartunnan vahvistetusti saanut ei tunne tai muista tavanneensa, saisivat tiedon mahdollisesta altistumisestaan. Sovelluksen käyttäjä voisi välittää sovelluksesta saamansa tiedon mahdollisesta altistumisestaan terveydenhuoltoon ja saada nopeasti tietoa siitä, miten hänen tulisi toimia. Sen lisäksi hän voisi seurata oireitaan ja omalla toiminnallaan estää tartunnan leviämistä. Sovelluksen käyttäjä ei kuitenkaan saisi tietoa henkilöstä, jolla on vahvistettu tartunta, tai ajankohdasta, jolloin mahdollinen altistuminen on tapahtunut hänen suuntaansa. Sovelluksessa ei käytettäisi myöskään sijaintitietoja.

Väestön käyttöön tarjottava mobiilisovellus tukisi terveydenhuollon toimintaa ja koronaviruksen aiheuttamien tartuntaketjujen katkaisua. Tietojärjestelmä voisi nopeuttaa altistuneiden tavoittamista ja oireellisten henkilöiden ohjaamista testeihin ja hoitoon. Sovelluksen avulla olisi myös mahdollista jakaa luotettavaa tietoa eli terveysohjeita ja toimintaohjeita. Tehokkaasti toimiessaan tietojärjestelmä olisi osa laajempaa koronavirustaudille altistumisten seurannan ja tartuntojen jäljittämisen kokonaisuutta. Ehdotettu tietojärjestelmä

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

ei kuitenkaan yksin riitä ratkaisemaan jäljittämisen ja tartuntaketjujen katkaisemisen tarpeita. Se ei myöskään korvaisi nykyistä terveydenhuollon toimintayksikössä tehtävää jäljittämistyötä, jossa altistuneisiin otetaan yhteyttä. Sen avulla olisi kuitenkin mahdollista saada kattavammin tietoa mahdollisesti altistuneista. Sovelluksen on tarkoitus toimia yhtenä lisätyökaluna rajoitusten purkamisen mahdollistamisessa ja mahdolliseen toiseen aaltoon valmistautumisessa.

Sovelluksen käyttötarkoituksesta, siihen liittyvästä toimivallasta ja henkilötietojen käsittelystä säädettäisiin tartuntatautilakiin lisättävässä luvussa. Mobiiliteknologiaa hyödyntävän tietojärjestelmän tarjoaminen ehdotetaan THL:n tehtäväksi. Kansaneläkelaitos pitäisi yllä tietojärjestelmään liittyvää taustajärjestelmää. Tietojärjestelmän tietoturvallisuuden arvioisi Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskus. Säättämällä tehtävät luotettujen viranomaisten tehtäväksi varmistettaisiin luottamus tietojärjestelmän toimintaan ja tietoturvallisuuteen.

Arvoisa puhemies! Hallitus ehdottaa, että laki tulisi voimaan 31.8.2020. Lain olisi tarkoitus tulla voimaan siten, että tietojärjestelmää voitaisiin hyödyntää covid-19-tartuntaketjujen katkaisemisessa. Kuitenkin voimaantulossa on otettava huomioon järjestelmän tekninen kehitystyö, joka ei ole valmis välittömästi. Laki olisi määräaikaikainen ja olisi voimassa 31.3.2021 asti. Määräaikaisuus on EU:n yhteisten periaatteiden mukaista, ja Suomikin on sitoutunut näihin periaatteisiin. Tietojärjestelmän arvioidaan olevan tarpeellinen, kun varaudutaan epidemian kehittymiseen mahdollisesti jopa vakavammaksi syksyllä ja talvela. Ainakin tähän varautuminen on tärkeää. Covid-19-epidemian kehittymistä ja päättymisajankohtaa on tietenkin tässä vaiheessa vaikea ennalta arvioida. Tietojärjestelmä olisi esityksen mukaan käytössä kuitenkin vain niin kauan kuin se on tarpeellista näiden tartuntaketjujen katkaisemiseksi.

17.15 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille esittelystä.

Tässä esityksessä siis ehdotetaan säädettäväksi covid-19-epidemian aiheuttaneen koronaviruksen tartuntaketjujen katkaisua tehostavasta tietojärjestelmästä koronavirukselle mahdollisesti altistuneiden tavoittamiseksi. On hyvä asia, että teemme kaikki mahdolliset toimet, jotta voimme jäljittää koronavirusta kantavia ihmisiä, ja oli hienoa, ministeri, että otitte tässä puheessanne myös esille mahdollisuuden toisesta korona-aallosta. Olen tänään jättänyt aiheesta kirjallisen kysymyksen, jossa juurikin kysyn sitä, että miten Suomi valmistautuu toiseen aaltoon, koska erilaisia kannanottojahan on jo ollut, muun muassa sellainen, että pahin olisi ohitse ja toista aaltoa ei olisi tulossa. On hyvä, että me tiedostamme sen, että olemme viruksen kanssa tekemisissä ja että se on hyvin vaarallinen kaveri ja tarttuu erittäin helposti.

Mutta toki tässä mobiilisovelluksessa on varmasti myös paljon haastetta ja hiomista, mutta myös ongelmia. Tämän ehdotetun tietojärjestelmän tuomaan lisähyötyyn vaikuttavia tekijöitä on varmasti se, kuinka moni henkilö ottaa tämän mobiilisovelluksen käyttöön, eli kattaavuus väestöstä, ja jälleen kerran katse on esimerkiksi ikäihmisiin ja heihin, joilla ei ole välttämättä näitä hienoja mobiililaitteita käytössä eivätkä hallitse niiden käyttöä, niin millä tavalla se sitten siellä toimii — eli miten aktiivisesti henkilöt toimivat, onko siellä bluetooth-yhteys päällä, ihmisten motivaatio sovelluksen käyttöön pitkällä aikavälillä, mutta myös luottaminen, koska uskon, että tällaiset sovellukset voivat luoda myös epäluottamusta, ja henkilöt ajattelevat, kuinka tässä nyt meitä kytätään ja mitä tässä maailmassa oikein tapahtuu.

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

Arvoisa rouva puhemies! Tämä sovelluksen hintahan on aika huikea. Jos olen oikein ymmärtänyt, 6 miljoonaa euroa, ja kysyisinkin siitä, onko tämän valmistelutyön seuranta ja myös raportointi ja tarkkailu huolellista, jotta tiedämme, että varmasti sovelluksesta tulee hyvä ja kattava. Jos olen oikein ymmärtänyt, niin sovellushan on käytössä jo muun muassa Isossa-Britanniassa, ja siellä on ollut muun muassa tietosuojaan liittyviä kysymyksiä. Olisi toivottavaa, että meillä Suomessa ei tällaista ongelmaa tulisi eteen. Meidän tulee tehdä kaikkemme, jotta me pysäytämme koronan, mutta toki se perinteinen tapa, testata, on erittäin tärkeä, ja pienimmällä kynnyksellä henkilön tulee päästä testiin ja sitä kautta sitten hoitoon.

Toki myös se, että nyt, kun rajat aukeavat ja ihmiset matkustavat, osa lähtee Viroon ja tulee takaisin, niin vielä se selkeä ohjeistus ministeriöstä olisi toivottavaa, esimerkiksi Viron matkailun osalta. Henkilö, joka tulee Viron matkalta: onko hän 14 päivää karanteenis- sa vai ei? Tästä on tullut todella paljon kysymyksiä muun muassa työnantajilta, että miten tämä kohdistuu työntekijöihin. Ei työnantaja voi tietenkään antaa palkallista vapaata. — Kiitos, arvoisa puhemies.

17.18 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Kun nyt käytän ensimmäistä kertaa puheenvuoron teidän ollessanne puhemiehenä, niin myös lämpimät onnittelut valintanne johdosta.

Tässä kuulumme ministeri Kiurun ja äsken edustajakollega Juvosen erinomaiset puheenvuorot. Yritän olla toistamatta niissä esiintyneitä ajatuksia.

Itse haluaisin tässä yhteydessä todeta, että tällaista asiaa, jota me nyt olemme käsittelemässä, ei vielä vuosia sitten, vuosikymmeniä sitten oikein olisi voinut kuvitellakaan. Tämähän tuntuu niin kuin science fictionilta. Mutta tämä liittyy tietenkin siihen, että meillä kaikilla on nyt nuo mobiililaitteet, ja meillä on teknisiä valmiuksia myös sitten tartuntatauti- en torjunnassa saada aikaiseksi tätä, mitä nyt tässä koko lakiesityksessä edellytetään.

Kysymyshän on pitkälti ollut nyt siitä, että meillä on näitä oireettomia tartunnankantajia, ja se oli yksi koko tämän kuluneen kolmen kuukauden ajan tapahtumavaiheista. Koko ajanhan tuli aina uutta tietoa tästä epidemiasta, ja sitten jouduttiin sitä ottamaan huomioon. Itselleni yksi merkittävimpiä niistä uusista asioista oli käsitys siitä, että on aika paljonkin oireettomia tartunnankantajia, jotka voivat sitten tietyssä vaiheessa sitä tartuntaansa tartuttaa ja levittää sitä edelleen. Siinä mielessä juuri mahdollisimman hyvä jäljittäminen: eli kun me löydämme jonkun, jolla on tartunta, ja sitten löydämme ne, joiden kanssa hän on ollut kontaktissa, niin sillä tavalla me voimme sitten, heitä testaamalla, saada kiinni parhaalla mahdollisella tavalla niitä, jotka ovat oireettomia tartunnankantajia, ja sitten estää sen, että he edelleen tartuttavat.

Tulee olemaan aika mielenkiintoista nähdä, miten tämä tekniikka tässä kehittyy. En nyt rohkene mennä mitään semmoisia lukuja esittämään, mutta kun nyt ihan viime päivinä on ollut tuommoiset 20—25 nykyisellä tavalla löydettyä uutta tartuntaa päivittäin ja jos olemme, että tietyn kahden viikon jakson ajan tämä tauti voi tartuttaa, niin silloin meillä olisi tämän tiedon perusteella noin kolmesataa, neljäsataa ihmistä, siis koko Suomessa, jotka tällä hetkellä voisivat ylipäätään tartuttaa muita henkilöitä. Mutta koska heidät on löydetty ja sitten he ovat eristyksissä tai karanteeninomaisissa olosuhteissa, niin he oletettavasti eivät liiku kovin paljon, ja siinä mielessä meillä on nyt hyvin rauhallinen tilanne.

Tässä edustaja Juvonen viittasikin tähän toiseen aaltoon. Itse olen todennut, että eihän se toinen aalto ole semmoinen, joka niin sanotusti tulee, vaan me ihmiset sen käytökselläm-

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

me aiheutamme, että tulee se vai ei. Siinä mielessä varovaisuus edelleen on tarpeen, vaikka nyt nämä tartuntaluvut ovat olleet viime päivinä alhaisia.

17.21 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä on sivulla 9 oikein erinomainen kaaviokuva, josta näemme sen, miten tämä altistuneitten jäljittäminen käytännössä tapahtuu. Ja aivan niin kuin tässä edustaja Juvonen pohti, niin tässä on oikeastaan kaksi tämmöistä dilemmaa, joitten kohdalla joudumme vähän puntaroimaan: toisaalta on todella tärkeää, että tämä on vapaaehtoinen, mutta toisaalta, millä tavalla tämä kattavuus saadaan varmistettua, eli tämäntyyppinen jäljitysjärjestelmä, jos sitä eivät kovin monet ota käyttöönsä, ei osoittaudu tehokkaaksi. Ja on toki tärkeää, että kun joudumme pohtimaan sitä, tulee toista aaltoa vaiko eikö tule, niin olemme kuitenkin varautuneita siihen. On tärkeää myös tietosuojan kannalta, että tässä ei tule näitä sijainti- eikä henkilötietoja sille henkilölle, joka liittyy tähän järjestelmään.

Mutta kun ministeri on paikalla, niin ajattelin, että tässä samalla ehkä voisi kysyä sitä, että jos ulkomailta saavutaan Suomeen ja joku henkilö haluaisi ladata tämän itsellensä, niin onko se mahdollista. Onko mitään rajoitteita sen suhteen? Miten toimitaan sitten, jos henkilö, joka on täällä kenties altistunut, on jo lähtenyt jonnekin muualle? Jäljitetäänkö nämä henkilöt myöskin muihin maihin? Ja onko tämäntyyppisellä järjestelmällä joitakin muita mahdollisia käyttökohteita; jos ajatellaan, että tämä epidemia saataisiin ohi jossakin vaiheessa, niin voiko tätä ajatella käytettäväksi kenties johonkin muuhun?

17.23 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lindénin erittäin hyvään puheenvuoroon haluan muutaman kommentin sanoa. Se on juurikin näin, että eihän meille enää mitään uutta aaltoa tule, vaan se, mikä meidän keskuudessamme on jo täällä, lähtee uudelleen nousuun, ja se pitää meidän kaikkien muistaa, että ollaan edelleenkin varovaisia. Vaikka ravintoloita ja terasseja avataan ja ihmiset vapautuvat kohti kesää, niin siitä huolimatta muistetaan ne pienet säännöt, joita olemme erittäin hyvin oppineet.

Ja täytyy kyllä kaikille suomalaisille antaa suurta kiitosta siitä, että me olemme kaikki sitoutuneet niin kuuliaisesti ja tunnollisesti hoitamaan tätä koronakriisiä, ja erityisesti se apu, mitä ihmiset ovat antaneet toinen toisilleen, naapureille ja kerrostaloissa samassa rappussa asuville, on kyllä ollut tosi hienoa huomata. Monet ikääntyneet ystävät ovat olleet yhteydessä ja kertoneet, että on tuntunut hienolle saada niin paljon apua pyytämättä. Eli tämä on yhdistänyt meitä äärettömästi.

Siinä missä olemme tehneet digiloikan etätyöskentelyn kanssa, myös tämä mobiilisovellus on nyt jonkinlainen mobiililoikka. Mutta tässä hallituksen esityksessä on myös huomioitu lausuntopalautetta, ja myös täällä lausunnonantajat ovat tunnistaneet erilaisia epävarmuustekijöitä, joiden vuoksi tietojärjestelmän vaikutuksia tai sen toimintaa oli vaikea arvioida, ja lausujat toivoivat erityisesti tarkennusta tietojärjestelmän eri toimijoiden roolijakoon. Eli täällä nostettiin juuri tämä toimijoiden roolijako. Kysyisin teiltä, ministeri: Kuka nyt sitten mahdollisesti on tämän sovelluksen tekijänä ja tuottajana? Millä tavalla se lähtee eteenpäin toimimaan?

Arvoisa rouva puhemies! Me aina puhumme rahasta, ja täytyy elää hyvin tarkan euron budjeteilla täällä eduskunnassa. Monesti nämä tietojärjestelmät ja erilaiset tietotekniset uudet suuntaukset ovat niitä suuria rahareikiä, ja sen takia on tärkeää, että me olemme hyvin tarkkoja ja seuraamme, että tämä sovellus, mikä nyt on työn alla, vastaa myös siihen kysyntään, mitä me tarvitsemme. Tämä on toki yksi keino, mutta kuten jo edellä mainitsin,

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

niin ehkä ikäihmiset eivät välttämättä tätä löydä ja edelleen tarvitaan myös muunlaista ohjausta ja neuvontaa siihen, että koronaviruksen kantajat löydetään ja myös he pääsevät sosiaali- ja terveydenhuollon piiriin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Kiuru, 2 minuuttia.

17.25 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru: Kiitos, puhemies, mahdollisuudesta muutamaa näkökulmaan myös vastata. Minusta tämä ison kuvan pohtiminen, joka oli kaikissa esitetyissä puheenvuoroissa erittäin hienolla tavalla esillä, on nimenomaan se päivän iso pihvi. On jo selvää, että totta kai tällä järjestelmällä tulee olemaan merkittävät kustannukset. Samaan aikaan kuitenkin vahvoilla rajoitustoimillakin, joiden varassa tätä koronavirusepidemiaa on hoidettu, on kustannuksensa, ja tietenkin myöskin nämä kustannukset ovat kovia ei vain taloudelliselta vaan myöskin sosiaaliselta ja inhimilliseltä puoleltaan.

Nyt tarkoituksena on lähteä purkamaan näitä rajoituksia ja myöskin varautua jo siihen mahdolliseen seuraavaan aaltoon. Niin kauan kuin rokotetta ei ole ja tosiasiassa Suomi ei tavoittele laumasuojaa missään olosuhteissa, kuten on päätetty, olemme tilanteessa, että meidän täytyy pitää kansalaiset turvassa, ja tältä osin myöskin tarvitaan erilaisia työvälineitä. EU ja myöskin monet muut maat ovat olleet edelläkävijöitä siinä, että työvälineeksi voisi ottaa myöskin näitä digitaalisia mahdollisuuksia, ja tältä osin nyt on valmisteltu tämä sovellus. Siinä dilemmana on se, että laitetaanko kaikki sen varaan, että tämä on vapaaehtoista, ja vastaus on, että kyllä laitetaan. Tämän täytyy olla vapaaehtoista, koska kun katsoimme sitä hallituksen esitystä, jossa on hyvin tarkasti pohdittu sivuilla 12 ja 13 tietosuojasetusta ja sääntelyliikkumavaraa, niin on sanottava, että se sääntelyliikkumavara, joka meillä on, on tässä nyt käytetty. Toisaalta se voi johtaa sitten siihen, tuleeko tarpeeksi kysyntää, jotta tästä työkalusta tulee hyvä. Siinä meidän täytyisi pystyä myöskin onnistumaan: kertomaan ihmisille, että tätä tarvitaan näiden tartuntojen jäljityksessä. Mutta tämä ei voi missään tapauksessa olla ainoa keino, ja siltä osin tämä on yksi osa kokonaisuutta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja liikenne- ja viestintävaliokunnan on annettava lausunto.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle Kansainvälisen rokoteinstituutin perustamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 100/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

17.28 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Covid-19-rokotteiden kehitystyötä tehdään aktiivisesti sekä kansainvälisesti että myöskin Suomessa. Rokotteiden kehittäminen edellyttää korkeatasoista tutkimusta ja sen resursointia. Tavanomaisesti prosessi kestää useita vuosia, ja myös uuden koronarokotteiden saamisen oletetaan kestävän vähintään vuoden, vaikka sen kehitystyötä pyritään kaikin keinoin nopeuttamaan. Samalla tehdään covid-19:ään liittyvää lääkeaihioiden tutkimusta, ja covid-19-hoitoihin liittyen tutkitaan esimerkiksi läkehoidon tehon arviointiin tarkoitettuja ennustealgoritmeja ja farmaseuttista teknologiaa.

Kansainvälisen rokotekehitysyhteistyön lisäksi tarvitaan resursseja vahvistamaan kotimaista koronarokotekehitystä, rokotetutkimuksen tasoa ja kansallista osaamista, jotta Suomi pysyy mukana kansainvälisessä kilpailussa ja parhaimmillaan varmistaa rokotteiden saatavuuden myös kotimaiseen käyttöön. Tavoitteena on, että Suomella on kansallista, korkeatasoista rokotetutkimusta ja -kehittämistyötä viruksen myöhempiä aaltoja vastaan. Suomessa kehitetään jo ainakin kahdella eri periaatteella toimivaa koronavirusrokotetta. Uuden koronavirusrokotteiden turvallisuuteen, immuunisuojaan ja vaikuttavuuteen tähtääviä tutkimuksia tulee tehdä riippumatta siitä, tuleeko käyttöön kotimaista alkuperää oleva vai muualla maailmassa kehitetty rokote. Tutkimusta rahoitetaan julkisella ja yksityisellä rahoituksella.

Koska kyseessä on uusi virus, jolle väestöllä ei ole immuniteettia, tarvitaan rokote pandemian pysäyttämiseksi. On tärkeää, että rokotteet määritellään yleishyödyllisiksi terveyshyödykkeiksi ja niiden saatavuus varmistetaan kaikkialla maailmassa. Tämä edellyttää laajaa yhteistyötä, jossa Suomen on syytä olla mukana. Kansainvälinen rokoteinstituutti on vuonna 1997 YK:n kehitysohjelman aloitteesta perustettu kansainvälinen järjestö rokotetutkimuksen ja -kehityksen edistämiseksi. IVI tekee kansainvälistä yhteistyötä rokotetutkimuksessa, tuotekehityksessä ja kapasiteetin vahvistamisessa. Instituutti on parhaillaan käynnistämässä covid-19-taudilta suojaavan rokotteiden kehitystyötä. Suomi on aiemmin vaihtanut IVIn kanssa tietoa ja tehnyt yhteistyötä kansainvälisten terveysturvaohjelmien kautta, mutta jäsenenä Suomella on kuitenkin paremmat mahdollisuudet vaikuttaa pitkäjänteisessä ja strategisessa rokotetutkimuksessa ja -kehityksessä. — Kiitos.

17.31 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Kansainvälisen rokoteinstituutin perustamisesta tehdyn sopimuksen.

Arvoisa rouva puhemies! Luen aina näistä hallituksen esityksistä lausuntopalautteen, koska sieltä saa aavistuksen verran sitten ideoita siitä, mitä myös lausunnonantajat pohtivat, ja se on äärettömän tärkeää tietoa meille. Lausuntopalautteessa kannatettiin Suomen liittymistä jäseneksi, ja lausuntopalautteessa myös todettiin pandemioiden vaikutusten ulottuvan väestön terveyden lisäksi myös elinkeinotoimintaan, logistiikkaan ja liikkumiseen sekä palvelujärjestelmän toimintaan, ja siten Suomen osallistuminen rokotteiden kansainväliseen tutkimus-, kehitys- ja innovaatioyhteistyöhön nähtiin välttämättömäksi. Tämän rokoteinstituutin toimintaperiaatteiden ja strategian katsottiin olevan myös hyvin linjassa Suomen kansallisen tartuntatautiin torjunnan periaatteiden ja strategioiden kanssa, ja lisäksi korostettiin rokoteinstituutin pitkän linjan kokemusta rokotetutkimus- ja -kehitystyössä.

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

Arvoisa rouva puhemies! Julkisen talouden kehyksiin sosiaali- ja terveysvaliokunta lausui, ja oli hyvä, että sinne saatiin perussuomalaistenkin kannattama ja esittämä esitys kotimaisen rokotetuotannon käynnistämisen selvittämisestä Suomessa. Meillä on ollut myös omaa rokotetuotantoa, ja se on 17 vuotta sitten lakkautettu, ja nyt erityisesti tässä koronakriisissä olemme olleet jopa epätoivoisia siinä, miten mennään eteenpäin ja mistä löydetään rokote. Meillä on Suomessa valtavasti hyvää osaamista, on tutkijoita ja maailmanlaajuisesti arvostettuja henkilöitä tekemässä tärkeää tutkimustyötä niin rokotteissa kuin myös erilaisissa sairauksissa ja syöpätutkimuksessa. Kysyisin, ministeri, teiltä: Mitenkä koette tämän Suomen roolin rokotetuottajana ja sen, voisiko Suomessa rokotetuotanto käynnistyä? Teettekö tällaisen selvityksen ja annatte meille eduskunnassa myös vastauksen? Tämä suomalainen rokotetuotanto on kiinnostanut ihan puoluerajat ylittäen, ja se toisi toki meille, Suomelle, näkyvyyttä myös maailmalla tässä tärkeässä asiassa. Vaikka olemme pieni maa, niin siitä huolimatta oman terveydenhuollon, sairauksien ehkäisyn merkitys on meille suuri, ja olisi hyvä, että olisimme siinäkin etulinjassa. Oma rokotetuotanto olisi kyllä erittäin vahva ja järeäkin toimenpide meille. — Kiitos.

17.34 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Eihän tässä nyt taaskaan paljon ole lisätävää erinomaiseen asian esittelyyn ja täällä käytettyyn hyvään puheenvuoroon. Asian ydinhän on nyt se, että Suomi aikoo liittyä tähän IVI:hin, kansainväliseen rokotuskeskukseen, ja se on hyvä asia. Se on tämä asian ydin.

Itse halusin kuitenkin käyttää puheenvuoron sen takia, että vähän taustoittaisin tätä asiaa, ja se tapahtuisi nyt seuraavalla tavalla:

Eli nyt meillä tietysti tämä koronavirus on ollut muistutus siitä, että tartuntataudit eivät suinkaan ole hävinneet myöskään kehittyneistä maista. Perinteisestihän me olemme ajatelleet, että ne ovat pitkälti alikehittyneiden maiden vitsaus. Kansainvälisesti puhutaan, että on communicable disease, 'tarttuvat taudit' ja sitten on non-communicable disease eli 'eivät tarttuvat taudit', joilla tarkoitetaan pitkälti niitä sairauksia, joita me täällä korkean elintason maissa sitten sairastamme, sydän- ja verisuonisairauksia, syöpää ja niin edelleen. Mutta niin kuin covid-19-epidemia on osoittanut, myös kehittyneet maat ovat sitten kovastikin runneltuja tämän viimeisimmän pandemian takia.

Mutta täytyy muistaa, että meillä on kuitenkin maailmassa näitä tuttuja aikaisempia tartuntatauteja mittavassa laajuudessa vielä. Tuossa äkkiä vilkaisin, että esimerkiksi vuonna 2000 maailmassa kuoli vielä 500 000 lasta tuhkarokkoon — no vuonna 2014 se oli saatu viidesosaan eli 100 000 lasta, mutta siis sekin on aivan valtava määrä. Suomessa tuhkarokkorokote tuli käyttöön osana meidän rokotusohjelmaamme 1982. Muistan sen keskustelun yhteiskunnassa siihen aikaan, ne komplikaatiot Suomessakin ennen rokottamista olivat kyllä moninaiset, ja oli hyvin perusteltua, että tämä rokote saatiin sitten käyttöön, ja sehän käytännössä poisti meiltä tämän. Vilkaisin tuossa äsken nopeasti meidän erittäin kattavan rokotusohjelmamme, ja kun nyt itse ei ole enää niin lähellä sitä ruohonjuuritasoa kuin joskus on työnsä puolesta ollut, niin ihan tässä haluaisin todeta, että alle 1 vuoden ikäisenä lapsi saa Suomessa yhdeksän eri kertaa rokotteen. No siinä on rokotteita esimerkiksi nelosrokote ja viitosrokote, joissa rokotetaan useita sairauksia vastaan. Ja tietyt rokotteet tulevat sarjoina niin, että annetaan ensin 2 kuukauden iässä, sitten 3 kuukauden iässä ja 5 kuukauden iässä. Sitten ensimmäisen vuoden jälkeen 6 vuoteen asti on neljä eri kertaa. Sitten on vielä tyttöjen papilloomavirusrokote. Sitten meillä aikuisilla on influenssarokotteet

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

ja tetanus- eli jäykkäkouristusrokote. Meillä on varmasti maailman kattavin rokotusohjelma Suomessa. Se on yksi suomalaisten hyvän kansanterveyden tae.

Eli mukaan vaan tähän, niin kuin esitys on.

17.37 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! Kun näin tämän esityksen, niin oikeastaan eniten hämmästyin siitä, että emmekö me ole olleet mukana tällaisessa kansainvälisessä rokoteinstituutissa. Tutkittuani asiakirjaa huomasin, että yksittäiset tutkijat ovat siellä kyllä olleet mukana, mutta että Suomi ei valtiona. Oikeastaan tässä voisi kyllä ministeriltä vähän kysyä, että miksi näin on ollut. Olemmeko me olleet jotenkin itseriittoisia tässä asiassa tai ajatelleet, että meidän ei tarvitse tämäntyyppisessä kansainvälisessä yhteistyöjärjestössä olla mukana, että olemme, niin kuin tuossa edustaja Lindén totesi, näissä tietyissä rokottamalla torjuttavissa taudeissa ikään kuin jo sillä tasolla, että emme sitten halua tässä olla mukana? Todellakin, niin kuin täällä edustajakollega totesi, Suomenkin on hyvä tätä omaa rokotetuotantoa ottaa uudelleen käyttöön ja varmistaa tällaisissa tilanteissa.

Toinen kysymys vielä ministerille: kun menemme nyt mukaan tähän kansainväliseen rokoteinstituuttiin, niin onko tässä nyt kenties sitten paremmat mahdollisuudet päästä esimerkiksi näistä uusista, toivon mukaan piankin tulevista koronarokotteista osalliseksi? Huomasin tuossa, että sosiaali- ja terveysministeriön virkamies oli tänään päivällä todennut, että olisi noin puolen vuoden päässä tämä rokotteen saatavuus. Tästä olisin halunnut vähän lisää tietää, että miten todellakin on.

Niin kuin tosiaan edustaja Lindén totesi, Suomessa meillä on kattava rokoteohjelma kaiken kaikkiaan. Esimerkiksi nämä kolmosrokotteet: nyt tämän koronan yhteydessä on jopa pohdiskeltu, että voiko sillä, että kansakunta on niin hyvin rokotettu, olla mahdollisesti joku merkitys siihen, että tämä korona ei täällä ole äitynyt välttämättä niin pahaksi. No, nämä ovat näitä, joihin vain tiedemiehet pystyvät antamaan tutkimuksen perusteella sitten vastauksia, että voiko sillä olla jotakin merkitystä.

Mutta tosiaan tuhkarokko, vihurirokko, sikotauti ovat semmoisia tauteja, jotka tulivat silloin 70-luvun taitteessa rokotusohjelmaan. Itse olen vielä sitä sukupolvea, että kaikki nämä on tullut sairastettua ja sitä kautta se rokotesuoja sitten hankittua. Varmasti tässä salissa löytyy meitä, jotka olemme vielä sitä sukupolvea, joka ei ole rokottamalla saanut immuniteettia vaan on joutunut nämä sairastamaan.

Mutta näistä muutamista kysymyksistä haluaisin ministeriltä vähän tarkennuksia.

17.40 Johannes Koskinen sd: Arvoisa puhemies! Hallitus on osoittanut kiitettävää aktiivisuutta näihin kansainvälisiin rokoteinstituutteihin liittymisessä: nyt on tämä esillä oleva ehdotus, ja sitten on ollut myös Gavi esillä, ja on myöskin rahoitusta ohjattu näille sekä sitten Maailman terveysjärjestö WHO:lle.

Tein muutama viikko sitten kirjallisen kysymyksen — ministeri Pekoselle kiitoksia vastauksesta. Se koski rokotteen mahdollisimman nopeaa ja kattavaa saatavuutta tällaiseen pandemiatilanteeseen, sitä, voisiko tähdätä kansainvälisiin sopimusjärjestelyihin, joilla poikettaisiin näistä normaaleista yksinoikeuksista ja teollisista immateriaalioikeuksista, ja saataisiin, kun pandemia koskee samanaikaisesti maailman kaikkia maita, rokotetta sekä käyttöön että valmistukseen, jakeluun mahdollisimman nopeasti. Tämähän vaatisi oikeastaan sellaisen uudenlaisen sopimusverkon, ja sitä voisi tietysti ajaa WHO:n ja erityisesti EU:n avulla erilaisilla foorumeilla. Jäin kaipaamaan sitä kysymystä, tätä ikään kuin pidemmälle menevää askelta — nämä ovat ihan oikeita askeleita, mitä nyt on otettu, mutta tam-

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

möinen vähän kunnianhimoisempi pyrkimys kansainvälisesti uudenvuotisiin järjestelyihin jäi sieltä uupumaan. Onko siellä ministeriössä mietitty, mitkä voisivat olla sellaisia askeleita, joilla tällainen ikään kuin koko maailman ihmisiä ajatellen toivottava tilanne voisi tulla lähemmäksi?

17.42 Katja Hänninen vas: Arvoisa rouva puhemies! Olemme tässä salissa harvinaisen yksimielisiä siitä, että tämä on erittäin hyvä esitys, ja kiitoksia ministerille tästä esittelystä.

Täytyy todeta, että minullakin heräsi vähän samanlaisia ajatuksia tässä kuin edustajakollegalla, että miten me emme ole olleet tässä aikaisemmin mukana. Tämä on ollut vähän käsittelemättä; tuntuisi, että Suomi olisi tässä jo ollut mukana aikaisemminkin, koska koen, että meillä juuri on tällaisena korkean osaamistason maana paljon annettavaa tälle kansainväliselle rokotetutkimukselle ja tuotekehittelylle. Olen erittäin iloinen erityisesti siitä — kun tiedämme, että nämä virukset ja pandemiat ovat maailmanlaajuisia — että teemme nimenomaan tämmöistä kansainvälistä yhteistyötä. Samalla meillä varmasti on myös mahdollisuus tehdä suomalaisten yliopistojen ja biotech-yritysten kanssa yhteistyötä, mikä tarkoittaa sitä, että on tässä myös tämmöisiä vienninkin edellytyksiä olemassa, niin kuin edustaja Juvonen kyseli, onko mahdollista tämmöistä kotimaista rokotevalmistusta aloittaa. Mutta tämän tuotekehittely- ja tutkimustyön varmasti pitää olla kansainvälistä.

Se, mikä on tärkeätä, on, että näillä säännöksillä turvataan kaikkien maiden rokotesaattavuus, että ei käy niin, että joku iso nimeltä mainitsematon jättivaltio, vaikka Yhdysvallat, ostaa sitten itselleen tällaisen yksinoikeuden rokotteisiin, kun niitä kuitenkin kipeästi tarvitaan kaikkialla maailmassa. Se on meidän suomalaistenkin etu, että kaikissa kehitysmaissakin on ne samat mahdollisuudet rokottaa kansalaisia ja että siellä myös pystytään kaikilta näiltä tarttuvilta taudeilta suojautumaan. Katson, että on erittäin tärkeää, että teemme näissä asioissa yhteistyötä muiden valtioiden kanssa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Pekonen, 2 minuuttia.

17.43 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos edustajille hyvistä puheenvuoroista ja kommentteista. Minä itse ajattelen, että turvallisen rokotteen saaminen keinoksi tähän koronaviruksen vastaiseen taisteluun on meidän kaikkien yhteinen tavoite, mutta samalla on minun mielestäni huomionarvoista muistaa se, että kun tässä puhutaan rokotteesta ja halutaan saada rokote mahdollisimman nopeasti, ja mahdollisimman nopeasti kaikille kansalaisille, niin on tosi tärkeää huomioida, että se rokote on turvallinen ja tarkoituksenmukainen. Näillä rokotteilla kuitenkin altistetaan valtava määrä lähtökohtaisesti terveitä ihmisiä, jolloin myöskin haittavaikutusten riskien pitäisi olla mahdollisimman pieni myöskin suhteessa sairauden vakavuuteen, jota rokotteilla pyritään estämään, ja siksi tämä tutkimus ja kehitystyö on äärimmäisen tärkeätä.

Edustaja Juvonen kysyi tästä omasta kotimaisesta tuotannosta. Kotimaisen rokotetuotannon käynnistäminen kuuluu tuonne työ- ja elinkeinoministeriön vastuulle, mutta omalta osaltani voin todeta, että Fimea, joka taas kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön alaisuuteen, voi tarvittaessa ohjeistaa toimijoita uuden rokotetuotannon pystyttämiseksi ja myöskin priorisoida näitä covid-19-aiheisia toimilupajärjestelyjä ja myöskin ihan nopeassa aikataulussa arvioida sitten näitä uusia toimilupahakemuksia, mikäli näin sitten on.

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

Edustaja Essayahille totean, että emme todella ole olleet mukana tässä rokote-instituutissa, ja vähän sitä itsekin ihmettelin ja olin tietenkin iloinen siitä, että pääsemme siihen nyt liittymään. Vaikka olemme olleet siellä pieninä osapuolina yksittäisten toimijoiden osalta, niin kuitenkin se, kun sitten olemme mukana itse jäsenenä, mahdollistaa paremman mukana olemisen myöskin näissä tutkimuksissa ja sitä kautta myöskin siinä kansainvälisessä keskustelussa, mikä on äärimmäisen tärkeää, kun me olemme pieni maa ja toimimme tässä pienenä maana, niin todella pystymme siellä sitten vaikuttamaan.

Puhemies! Nopeasti vielä totean edustaja Koskiselle, että käymme tiivistä keskustelua eri kansainvälisillä areenoilla sekä ministeri Kiurun toimesta että myös minun toimestani näistä yhteistyötoimista.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

13. Hallituksen vuosikertomus 2019

Kertomus K 1/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Asia lähetetään tarkastusvaliokuntaan, jolle muiden erikoisvaliokuntien on annettava lausunto viimeistään 16.10.2020.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

17.46 **Sari Essayah kd:** Arvoisa rouva puhemies! Nyt kun meillä on käytössä nämä lyhyemmät puheenvuorot, niin tässä pohdin, millä tavalla tällaiseen isoon asiaan kuin hallituksen vuosikertomukseen vuodelta 2019 kannattaa ylipäänsä tarttua. Ajattelin, että turhaa oikeastaan käydä niitä lukuja läpi, mitkä ovat elettyä elämää. Mutta tässä hallituksen vuosikertomuksessa on aina sellainen mielenkiintoinen osio, ja se on tämä osio 3, jossa sitten kerrotaan nämä toimenpiteet, mitä eduskunnan lausumien ja kannanottojen johdosta on tehty. Eliikkä tavallaan niistä asioista, mitä eduskunta on laittanut näillä lausumilla liikenteeseen ja kohti tulevaisuutta, joudutaan sitten antamaan ihan oma erillinen liite, jossa sitten käydään läpi sitä, mitä on tapahtunut.

Täällä on ihan muutama sellainen, joista ajattelin muistuttaa ihan hallituspuolueittenkin kansanedustajia, joita täällä salissa on, että esimerkiksi vaalijärjestelmän kehittämisestä eduskunta on lausunut. Ja nyt sitten täällä vaalijohtaja Arto Jääskeläinen oikeusministeriöstä on todennut, että oikeusministeriön tarkoitus on alkuvuodesta 2020 asettaa pääministeri Marinin hallituksen hallitusohjelmassa tarkoitettu parlamentaarinen työryhmä selvittämään vaalilain, puoluelain ja vaalirahoituslain ja tarvittaessa muuta poliittista toimintaa koskevan lainsäädännön kehittämistarpeita. Ja tässä varmastikin — voi sanoa, että luulen — esimerkiksi tämä annettu sote-maakuntaesitys saattaa olla sellainen, joka jollakin taval-

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

la liippaa myös tämän työryhmän työtä, mikäli siellä päädytään sitten jonkinlaiseen maakuntarajojen siirtelyyn.

No, toinen sellainen, josta voisi sanoa, että kristillisdemokraateilla on pitkä historia, ovat nämä keliakiakorvaukset, koska aikoinaan tämä keliakiakorvaus on syntynyt sitä kautta, että meidän silloinen kansanedustajamme Marja-Leena Kemppainen oli tätä ajamassa eduskunnassa vahvasti läpi ja keliakiakorvaus tuli voimaan, mutta viime hallitus poisti tämän keliakiakorvauksen. Eduskunta lausui kuitenkin, että keliakiakorvauksen palauttamiseen liittyvä selvitys tehdään pikaisesti ja keliakiakorvauksen palauttamisen vaatimat kustannukset otetaan huomioon seuraavassa julkisen talouden suunnitelmassa. Tässä on aika pitkäkö vastaus, miten sosiaali- ja terveysministeriö on tätä asiaa tuonut esille, ja valitettavasti tässä vastauksessa edelleenkin on sisällä se väite, että keliakia olisi kuin mikä tahansa ruokavalio, jota ihminen päättää noudattaa, ja verrataan siihen, halutaanko nyt erilaisille ruokavalioille sitten olla antamassa tukea vaiko ei. Tässä on kyllä valitettava väärinkäsitys. Keliakian ainut mahdollinen hoitokeino on se oikea ruokavalio, eli kyse on silloin lääkkeestä. Ja siinä mielessä toivon, että tässä asiassa erityisesti sosiaali- ja terveysvaliokunnassa toimivat kollegat pitävät huolta, että tämä oikea näkemys tästä asiasta tulee esille ja että tätä asiaa viedään hyvään suuntaan.

Sitten hallitukselle annan tässä kehuja. Täällä eduskunta on edellyttänyt, että tämä nykyjärjestelmä toimeentulotukijärjestelmästä selvitetään, ja se, että kun Kelalle siirrettiin tämä toimeentulotuen myöntäminen, niin mitä ongelmia se on aiheuttanut. Tähän hallitus on nyt tarttunut, ja tämä on hyvä asia. Siinä mielessä tästä voi antaa plussaa, että asioita on pistetty liikenteeseen.

17.50 Riikka Purra ps: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen vuosikertomuksesta voisi nostaa esille vaikka mitä, kuten edustaja Essayahkin tässä sanoi, mutta nostan nyt yhden silmiini osuneen asian.

Luvussa ”Turvallinen oikeusvaltio Suomi” kerrotaan tässä turvapaikanhakijoita käsittelevän kohdan alla siitä EIT:n antamasta langettavasta päätöksestä, josta äsken kyselytunnillakin kysyin. Silloin irakilaismies, joka ei siis Maahanmuuttoviraston mukaan ollut oikeutettu kansainväliseen suojeluun, oli palannut vapaaehtoisesti Irakiin, ja — näin uskottiin — saanut surmansa. Ratkaisun seurauksena Maahanmuuttovirasto päätti käydä läpi noin 500 viraston tekemää turvapaikkapäätöstä mahdollisten vastaavien tapausten tunnistamiseksi ja käsittelemiseksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisun edellyttämällä tavalla. Jo tuolloin ihmettelimme, miten aidoksi todentamaton kuolintodistus voi toimia EIT:n todisteena, vaikka Suomen maahanmuuttovirastokin oli tätä asiaa käsitellyt. Kuten tiedämme, krp tutkii asiaa, koska mies ei kuollutkaan eli kyseessä oli siis oletettavasti huijaus, jossa näyttää olevan paljon ihmisiä mukana.

Vuosikertomus on julkaistu toukokuun lopussa muutama viikko sitten. Ihmettelen, minä takia kyseistä asiaa ei ole sinne voitu edes viitteenomaisesti lisätä tai korjata, tai sitten ottaa vaikka koko kohta pois, jos siitä ei voi vielä mitään lausua, kun tutkinta on kesken. Tapauksessa Suomen oikeusvaltio — minkä otsikon alla tämä siis on — tai Maahanmuuttovirasto, ei ole tehnyt mitään väärää eikä virhettä, päinvastoin. Jos jotain tässä kohdassa tulisi arvostella, niin se voisi sitten olla EIT, joka tekee langettavia päätöksiä selvästi täysin puutteellisen evidenssin varassa.

Tässä vuosikertomuksessa puhutaan monessa kohtaa, esipuheesta alkaen, myös koronasta, joten vastaus tähän ihmettelyyni ei voi olla se, että tämä käsittelee vain viime vuo-

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

den asioita. Jotenkin toivoisin että hallitus omassa vuosikertomuksessaan haluaisi kuitenkin näyttää Suomen oikeusvaltion ja oman toimintansakin ehkä mahdollisimman hyvässä valossa eikä suinkaan näyttää syylliseltä sellaisessa asiassa, missä emme ole tehneet virhettä.

17.52 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen vuosikertomuksessa vuodelta 2019 ei käsitellä millään tavalla koronaepidemian vaikutuksia yhteiskuntaan, joten siinä mielessä tämän kertomuksen pohjalta ei voi käydä oikeastaan minäkäänlaista keskustelua taloustilanteesta, mutta toisaalta esimerkiksi vuosikertomuksessa käsitelty vihreän talouden ja kestävä kehityksen merkitys ei ole vähentynyt lainkaan, pikemminkin on käynyt päinvastoin: talouden toipuminen koronaepidemiasta edellyttää panostuksia muun muassa vihreään siirtymään. Olemme edelläkävijöitä muun muassa cleantechissä ja biotaloudessa, ja nyt tätä edelläkävijyyttä on osattava hyödyntää entistä paremmin globaaleilla markkinoilla.

Minä olen nyt tarkastusvaliokunnan varapuheenjohtajana selannut tätä kertomusta, ja päällimmäisenä ajatuksena minulla on, pohtiessani tätä hetkeä ja verratessani tähän kertomukseen, että nyt tarvitaan todellakin uudistavaa resilienssiä eli uudistavaa muutoksensietokykyä ja sitä kuuluisaa suomalaista sisua. Nyt on tärkeää nähdä haasteiden ja ongelmien lisäksi myös mahdollisuuksia, jotta viimeistään sitten vuoden 2021 vuosikertomuksesta voisimme nähdä koronasta toipumisen käynnistyneen myös taloudellisesti.

Arvoisa puhemies! Tarkastusvaliokunta on omana hankkeenaan lähtenyt tutkimaan lainsäädäntötyön vaikutusten arviointia. Olemme saaneet esiselvityksen tuloksen, ja kyllähän tässä meidän vaikutusten arvioinnissa on paljon kehitettävää tämän selvityksen perusteella. Myös tässä kertomuksessa puhutaan laadusta, eli puhutaan vaikuttavuustavoitteiden arvioinnin laadusta, ja haluan tähän puheenvuoroni loppuun oikeastaan referoida täältä viimeisiltä sivuilta, mitä tänne on kirjattu. Täällä sanotaan: ”Vaikuttavuustavoitteiden toteutumisen raportoinnin ja arvioinnin onnistuminen riippuu myös tavoiteasetannasta. Tavoitteiden asettamista valtion talousarviossa tulee kehittää siten, että toteutumisen arviointiin on nykyistä paremmat mahdollisuudet, ja arviointi voisi nykyistä enemmän perustua indikaattoreihin. Tärkeää olisi myös etukäteen tavoitteita asetettaessa suunnitella riittävän kattavasti ja yksimielisesti tiedonmuodostus arvioinnin taustalle sekä prosessi tavoitteiden saavuttamista koskevien arvioiden valmistelemiseksi ja päättämiseksi.”

Itse asiassa tässä äsken mainitsemassani lainsäädännön vaikutusten arvioinnin esiselvityksessä tuotiin samantyyppisiä ongelmia esille, ja lisäksi vielä tässä kertomuksessa sanotaan: ”Toimintaympäristön muutosten ja riskien tarkastelu on vielä sisällöltään vaihtelevaa ministeriöiden välillä. Riskien käsittelyä tulisi viedä analyyttisempaan suuntaan, riskejä tulisi tarkemmin tarkastella selkeämmin suhteessa hallitusohjelmaan ja ministeriöiden tavoitteisiin sekä kytkeä riskien arviointi osaksi organisaation toiminta ja tavoitteiden asettamista.” Eli kahdesta raportista nyt ikään kuin samaan suuntaan vieviä kehittämisideoita ja ajatuksia.

17.56 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Ihmiset aina kysyvät, mitä kansanedustajat tekevät muuta kuin säätävät lakeja, ja kerron aina heille, että muun muassa lausumilla yritämme saada asioita vietyä eteenpäin. Hallituksen vuosikertomuksen liite 3 on erittäin hyvä kirja. Se on aivan vastaava kuin oikeusasiamiehen kertomus, josta olen aina toivonut, että se jalkautuisi tuonne kuntakentälle ja ihmisille luettavaksi siitä, mitä Suomessa tapah-

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

tuu. Tämä liite, jossa kerrotaan näistä kansanedustajien lausumista ja toimenpiteistä, joihin ne ovat johtaneet, on erittäin hyvä kirjanen. Sieltä näkee, että oikeasti ne lausumat, joita me esitämme valiokunnissa, voivat johtaa toimenpiteisiin, ja se on erittäin tärkeä asia.

Nostan täältä kolme lausumaa, jotka ovat olleet erityisen tärkeitä perussuomalaisille, joita perussuomalaiset ovat ajaneet valiokunnassa eteenpäin, liittyen muun muassa vanhuspalvelulain toteutumiseen ja henkilöstömitoituksen aikaansaattaminen. Siitä on meillä täällä lausuma, ja nythän meillä on täällä myös lakiesitys. On myös erittäin tärkeää, että vanhuslakia seurataan, siitäkin on meillä lausuma, ja toteutumista todellakin seurataan.

Meillä käsiteltiin täällä joku vuosi sitten myös eutanasiakansalaisaloite, ja siihen liitettiin vahvasti saattohoitoteema, ja meillä sosiaali- ja terveysvaliokunnassa oli myös siitä lausuma, että saattohoitoa kehitetään Suomessa ja mietitään lainsäädännölliset muutostarpeet. Toivon todellakin, että hallitus toisi niin sanotun saattohoitolain meille tänne käsiteltäväksi.

Sitten meillä on vakuutuslääkärijärjestelmän epäkohtien korjaaminen, jossa erityisesti edustaja Jari Ronkaisen kanssa olemme tehneet vahvaa yhteistyötä, ja sosiaali- ja terveysvaliokunnassa myös lausumaan saakka saimme asioita vietyä eteenpäin. Ja kyllähän tätä vakuutuslääkärijärjestelmää nyt myös hallitus vie eteenpäin ja parantaa näitä tahteja, eli on hieno asia, että luottamusta parannetaan.

No sen sijaan sitten tästä hallituksen kertomuksesta haluan nostaa esille sosiaali- ja terveyspalveluiden rakenneuudistuksen. Kyselytunnilla käytiin keskustelua siitä, että aina emme saa sitä tietoa, mitä haluaisimme. Välillä tuntuu, että hallitus on kuin salaisuuksien kammio, josta virkkuukoukulla saamme kaivaa sitä oikeaa tietoa ja erityisesti soteen liittyen. Viime kaudella Sipilän hallitus erosi 8.3.2019 ja sotekin kaatui. Oli odotettavissa, että sote teki kaatumista, mutta meille ei vain kerrottu, meidät laitettiin käsittelemään sotea, jopa viime heinäkuussa istuimme sitä tekemässä, vaikka kaikki tiesimme, että sote kaatuu, se ei johda minnekään. No silloin kävimme keskustelua ja sovimme niin sanotusti herrasmiesmäisesti, että tulevaisuudessa valmistelemme sotea parlamentaarisesti, ja nyt hallitus on tuonut kuitenkin itsenäisesti tämän sote-esityksen, joka lähtee kohta, ensi viikolla, lausuntokierroksille, ja me emme nyt tiedä ollenkaan, mitä siellä tapahtuu.

Puheenjohtaja! Otan toisen puheenvuoron tähän, että saan jatkaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Se sallitaan.

Vai saanko jatkaa tästä suoraan?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ette saa, ottakaa puheenvuoro.

17.59 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen paperissa puhutaan aika paljon siitä, että ollaan isompia kuin ollaankaan, vaikka sitten puhutaan monissa salikeskusteluissa — niin kuin äskenkin kuulin tuossa, sattuihin olemaan edellisessä keskustelussa tämä asia — että kun me olemme niin pieniä, meidän vaikutusmahdollisuudet ovat hyvin minimaaliset. Se on kumma juttu, että sitten meidän vaikutusmahdollisuudet mukamas ovat kauhean isot, kun otetaan kysymykseen ilmasto, Afrikka tai joku muu vastaava ideologinen asia. En meinaa ymmärtää sitä, minkä takia ei voida tunnustaa oikeasti sitä, missä asemassa me olemme esimerkiksi EU:n myötä. Ja sitten tehdään kuitenkin hallituksen kertomus viime vuodesta niin, että oltaisiin jollain tavalla tehty jotain isoa ja mahtavaa. Eikö-

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

hän meidän pitäisi olla sen kokoinen maa kuin me olemme, ja lopetetaan se tavoittelu niissä asioissa, missä meillä ei kuitenkaan ole juurikaan minkäänlaisia resursseja vaikuttaa siihen kokonaiskuvaan. — Kiitos.

18.00 Katja Hänninen vas: Arvoisa herra puhemies! Täytyy tähän alkuun todeta, että minusta tuota oli ihan ilokin lukea. Toki siellä haasteita riittää, ja kuten edustaja Mäkisalo-Ropponen totesi, puhui tästä lainvalmistelun tasosta ja laadun tasosta, niin se on sellainen asia, mihin joka kerta törmäämme, ja olipa kuka tahansa tai mikä puolue tahansa hallituksessa, niin aina tuntuu, että siinä on kirittämisen paikka, että paljon on siinä vielä tehtävää.

Itse katsoin tuota, että tämä arviointineuvoston näkemys — mikä tuosta meidän kertomuksestakin tulee ilmi — ottaa kantaa siihen, että meidän pitäisi enemmän tehdä ministeriöiden välillä yhteistyötä, ja tähän on helppo yhtyä. Elikkä tämmöinen siiloutuminenhan ei tietenkään paranna sitä lainvalmistelun tasoa, päinvastoin se eriyttää. On hyvä, että siihen tulevaisuudessa ja jatkossa kiinnitetään entistä enemmän huomiota, koska siihen me pystymme itse vaikuttamaan. On paljon asioita, joihin me emme välttämättä itse niin paljon pysty vaikuttamaan, joihin edellinen edustaja viittasi. Mutta on paljon niitä, joihin me voimme vaikuttaa, ja niihin minun mielestäni pitää meidän tässä keskittyä.

Mitä taas edustaja Essayah otti esille, tämän keliakiakorvauksen, niin sitähan nyt tarkastellaan. Minun mielestäni se on kanssa sellainen asia, että mielelläni näkisin, että se palautettaisiin, koska kyllähän se näin on, että edelleen gluteeniton ruokavalio on keliakikolle se ainoa tapa hoitaa omaa sairauttaan. Kuten me kaikki, jotka asiasta tiedämme, tiedämme, että se on äärimmäisen kallis ruokavalio, ja varsinkin, jos se kertautuu niin, että perheessä on useampi, joka joutuu sille gluteenittomalle ruokavaliolle, eli ei ole valinta, vaan se on pakko, niin kyllä se sinne kukkaraan kovastikin koskettaa. Näitä asioita toivottavasti eteenpäin viedään.

Mutta tässä on kirjauksia, tulevaisuuteen katsovia sellaisia. Lapsistrategia on lähtenyt liikkeelle. Komitea kokousta sitten ensi viikolla, kun tällä viikolla jouduttiin se tiettyjen asioiden takia siirtämään. Sote- ja sotu-uudistukset etenevät. Kyllä minun mielestäni nämä ovat sellaisia kokonaisuuksia ja uudistuksia, joissa tarvitaan yli hallitus- ja oppositiorajojen sitä kuuluisaa yhteen hiileen puhaltamista ja yhteistyötä, koska nämä ovat niitä asioita, jotka menevät eteenpäin. Eivät ne tule valmiiksi tällä vaalikaudella vielä, vaan ne aina jatkuvat ja jatkuvat, ja sen takia on äärimmäisen tärkeää, että näitä valmistellaan parlamentaarissa yhteistyössä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No nyt, edustaja Juvonen.

18.03 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Sipilän hallitus erosi 8.3.2019, ja käsiimme jäi keskeneräinen sote-uudistus, jota siihen saakka kyllä tehtiin kuin Iisakinkirkkoa, vaikka odotettavissa oli, että uudistus ei mihinkään siitä etene. Kyllä näistä tapahtumista pitäisi oppia.

Arvoisa puhemies! Aivan kuten edustaja Hänninen sanoi: tulisi toimia yli hallintorajojen ja yhteiseen hiileen puhaltaa ja yhteistyötä tehdä. Mutta minua kyllä hämmentää se, että minkä takia hallitus ei ottanut oppositiota mukaan nyt tämän sote-uudistuksen valmisteluun, jolloin olisimme mukana ja tietäisimme, mitä se sote tarkalleen sisältää. Viime kausihan päättyi siihen, että hyvin vakaasti puhuimme yhdessä, että seuraava sote tehdään parlamentaarisesti yhdessä. Mutta näin ei kuitenkaan tapahtunut. Kyllähän tämä herättää ky-

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

symyksen siitä, että onko nyt tulossa sitten salainen sote, eikö opittu mitään tästä viime kaudesta. Kyllä nämä asiat tulisi tehdä avoimesti ja yhdessä, jotta sitten ei tule vastaavia konflikteja, mitä tuli viime kauden päätteeksi. No, nyt tulevasta sotesta on se suurin kompastuskivi, valinnanvapaus, pois, ja nyt sitten katsotaan, että mitenkä hallituspuolueet keskenään sitten taiteillette viedä läpi tätä: onko se sitten sen mukainen, että te kaikki sen myös allekirjoitatte?

Arvoisa puhemies! Juuri luen tuosta Helsingin Sanomista uutista, että perustuslakivaliokunta vaatii muutoksia vanhustenhoivan henkilöstömitoitukseen. Eli siellä on nyt kaksi ongelmaa. Siellä on voimaantulo ja rahoituksen välinen epäsuhta. Eli nyt saamme lukea tuolta julkisuudesta sen asian, mitä olemme täällä lukuisia kertoja nostaneet esiin, että rahoitus tähän henkilöstömitoitukseen pitää olla tarkemmin ja varmemmin turvattu, ja nyt näyttää sille, että näin ei ole. Se vaikuttaa myös koko sote-uudistuksen eteenpäinviemiseen.

Tässäkin kannattaisi nyt olla äärettömän avoimena, ja lähetänkin hallitukselle terveisiä, että avatkaa tätä asiaa meille ja kertokaa, mistä nyt on kysymys, jotta me tiedämme, mitä siellä henkilöstömitoitusrintamalla tulee tapahtumaan. Kenttä odottaa sitä, niin työntekijät, ikäihmiset, ikäihmisten omaiset, koska tilanne on ollut vuosikausia Suomessa erittäin huono. Tätä asiaa on yhdessä viety eteenpäin, ja meillä on yhdessä myös asiasta lausuma.

Mutta todellakin tästä kirjasta oppineena suositteaisin kyllä, että emme tee asioita sillä tavalla kuin tehtiin viime kaudella vaikkapa soten suhteen, vaan olisimme avoimia. Tästä salailusta puhuttiin kyselytunnilla juuri äsken, kun käsiteltiin Suomen kantaa hätärahoitukseen. Niin kauan kuin suomalainen on maksumiehenä tai maksunaisena, on hyvä, että me tiedämme avoimesti, mitä Suomessa tapahtuu, ja sen takia tehdään yhdessä, avoimesti, parlamentaarisesti. Sitä toivon. — Kiitos.

18.06 Merja Mäkilä-Ropponen sd: Puhemies! Ihan lyhyesti tähän loppuun haluan kiittää tästä keskustelusta, mitä täällä on käyty. Täällä on erittäin tärkeitä näkökulmia ollut, ja varmastikin tarkastusvaliokunnassa — täällä on nyt kolme tarkastusvaliokunnan jäsentä paikalla — paneudumme tähän laajaan kokonaisuuteen huolella, ja tässäkin keskustelussa on tullut niitä tärkeitä näkökulmia.

Kuten tässä keskustelussa on tullut esille, tämän vuosikertomuksen yksi keskeinen tavoite ja tarkoitushan on seurannan kautta oppia asioista. Virheitähän tapahtuu aina. Eihän sellaista lainsäädäntöä tai semmoista systeemiä voi olla, jossa ei joskus tapahtuisi virheitä, mutta se on oppimisen mahdollisuus. Se on hölmöä, jos niistä virheistä ei opi. Siihen, että me opimme virheistä, tarvitaan avoimuutta. [Arja Juvonen: Joo!] Siinä minä olen edustaja Juvosen kanssa ihan samaa mieltä, että salailemalla ne virheet jäävät sitten sinne maton alle piiloon.

Nyt olen monessa asiassa edustaja Juvosen kanssa samaa mieltä, koska haluan vielä sanoa, että se on myöskin hyvä huomio, että lausumien kautta täällä eduskunnassa voidaan nimenomaan vaikuttaa ja varmistaa, että ne täällä tärkeinä pidetyt asiat eivät unohdu esimerkiksi vaalikausien vaihtuessa. Se valta on todella täällä, kun me osaamme tehdä oikeanlaisia ja oikeannäköisiä ja oikeista asioista lausumia, koska niihin palataan sitten niin kauan, kunnes ne ovat toteutuneet. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

Asia lähetettiin tarkastusvaliokuntaan, jolle muiden erikoisvaliokuntien on annettava lausunto viimeistään 16.10.2020.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle eräksi veronkantoon liittyviksi väliaikaisiksi säännöksiksi

Hallituksen esitys HE 74/2020 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 8/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 8/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

18.08 **Pia Viitanen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Verojaoston puheenjohtajana esittelen tämän mietintömme. Tässä on kysymys alkuvuodesta maksetun arvonnäköveron takaisin lainauksesta määrääjäksi. Lisäksi tässä esitetään että huojennettua maksujärjestelyä, maksunlykkäystä tarkistettaisiin siten, että veronpalautuksia ei käytettäisi niiden kohteena olevan veron suorituksiksi. Ja osaltaan tässä palataan siihen aiemmin käsittelemäämme maksujärjestelyyn, eli silloinhan päätimme, että sen korkoa laskettiin seitsemästä neljään, ja tässä hallituksen esityksessä lasketaan sitä edelleen kolmeen.

Me aluksi tässä mietinnössä muistutamme, että tässä aiemmassa yhteydessä jätimme tähän lausuman, jossa edellyttimme sitä, että vielä tarkistellaan tätä 4 prosentin tasoa, ja olemme tietenkin tyytyväisiä, että hallitus osaltaan on sitä tehnyt ja laskenut korkoa edelleen. Tosin tässä me teemme muutamia muutoksia, puhemies, tähän valiokuntana, ja näin ikään tämä korko tulee laskemaan vielä 2,5:een tästä hallituksen esityksestä.

Me puollamme esitystä, mutta, kuten sanottu, teemme muutamia muutoksia.

Yksi koskee koron ajallista määräytymistä. Eli ongelmana tässä esityksessä oli se, että tämän maksujärjestelyn kohteena olevalle verolle esitettiin laskettavaksi viivästyskorkoa veron lakisääteisen eräpäivän mukaan riippumatta siitä, milloin Verohallinto maksaa maksetun veron sille verovelvollisen tilille. Tietenkin olisi asianmukaista, että korkoa maksetaan vain siltä ajalta, kun nämä rahat ovat niin sanotusti käytettävissä. Näin ollen tähän teimme parannuksen, tai emme voineet tehdä suoraan parannusta, koska ongelmaksi muodostui, yllätys, yllätys, järjestelmät, eli Verohallinnon järjestelmät eivät taipuneet tähän muutokseen. Jos niitä olisi tehty, tämä olisi voinut tulla voimaan vasta vuodenvaihteessa, ja lienee selvää, että näin ei pidä tehdä, vaan pitää nimenomaan tehdä tämä toimenpide nyt. Siten tälle verovelvolliselle korjasimme tätä sitten niin, että päätimme tämän veron laskea siihen mainittuun 2,5:een, jolloin hyvitystä tälle ongelmalle saadaan tätä kautta.

Toinen ongelma koski niin sanottua kuitatun palautuksen hakemista. Eli esityksen mukaan verovelvollinen voi hakea sitä, ettei mahdollisia veronpalautuksia kuitata sellaisen velan maksuksi, josta on tehty maksujärjestely. Ja tätä on haettava erikseen. Ongelma oli se, että esityksen mukaan tätä olisi pitänyt sen verovelvollisen hakea jo päivää ennen lain voimaantuloa, ja sekin lienee selvää, ettei ole kovinkaan kohtuullista edellyttää, että jotta-kin haetaan jo ennen kuin laki tulee voimaan, ja niinpä me sitten jaostossa tämänkin kor-

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

jasimme eli otimme tähän lisää aikaa 30 päivää. Eli nyt sitten tarvitsee 30 päivän kuluessa lain voimaantulosta hakea tätä muutosta.

Mietinnössä käsittelemme myös koron tasoa. Toteamme, että joissain asiantuntijalauseunnoissa on pidetty sitä tärkeänä, että korko olisi edelleen vielä matalampi tai se olisi peräti nolla, mutta valiokunnan enemmistö on sitä mieltä, että tämä mainittu taso on perusteltu. Se on perusteltu muun muassa siksi, että tähän on ikään kuin vakuudetonta luotonantoa ja tämä on tarkoitettu maksuvaikeuksissa oleville yrityksille ja siihen nähden, millä hinnalla nämä yritykset saisivat markkinoilta lainaa, tämä korko on varsin edullinen. Samoin me painotamme, että verotuloja kuitenkin tarvitaan tässä ja nyt, jotta voimme maksaa juoksevia koronakriisinkin aiheuttamia menoja, ja siten on turha ehkä rohkaista sellaisiin maksujärjestelyihin, joihin ei ole aihetta, vaan nimenomaan täytyy auttaa niitä yrityksiä, jotka muussa tapauksessa saattaisivat joutua kohtuuttomiin maksuvaikeuksiin tai ajautua konkurssiin. Eli tavallaan tämä verokertymä sinänsä on myös meidän huolenamme, ja siksi tämä pieni korko kuitenkin on tässä tarpeellinen.

Me tässä käymme läpi myös, paljonko niin sanotusti tämän meidän tekemän muutoksen kustannukset olisivat. Ne olisivat suurin piirtein sellaista suuruusluokkaa, että tämän arvonlisäveron osalta koron laskeminen 2,5:een aiheuttaisi semmoisen 65 miljoonan veromenetykset, jotka seuraavana vuonna pääasiallisesti palautuisivat valtiolle, korkotulot alentuisivat 2 miljoonaa, ja tämä maksujärjestelyjen korkomuutos 2,5:een, menetykset olisivat siinä 60 miljoonan luokkaa myös, josta osa olisi myös kunnille, mutta niin ikään nämä myös palautuisivat myöhemmin valtion ja kuntien kassaan.

Eli tämä on, puhemies, yksi tapa, jolla yrityksiä tuetaan vaikeiden aikojen yli, ja siksi valiokunta pitää tätä perusteltuna. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset mietinnön esittelystä, puheenjohtaja. Sitteen jatketaan keskustelua.

18.14 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Tähän mietintöön tosiaan sisältyy yksi vastalause, koska me kristillisdemokraatit ja kokoomus emme pidä hallituksen esittämää korkohelpotusta riittävänä joustona, ja siksi olemme jättäneet vastalauseen siihen.

Tämä yrityksiä koskeva huojennettu maksujärjestely laajennetaan nyt siis koskemaan alkuvuonna 2020 erääntyneitä ja suoritettuja arvonlisäveroja. Mutta niin kuin tuossa valiokunnan puolesta esittelyn tehnyt edustaja Viitanen totesi, niin tässä valiokunnan kuulemisessa ensinnäkin todellakin duubioitiin tätä korkotasoa ja sitten toisaalta myöskin sitä, että kun tämä Verohallinnon tietojärjestelmä ei tällä hetkellä taivu siihen, että nämä korkopäivät pystyttäisiin laskemaan oikein, niin ainakin kristillisdemokraatit ja kokoomus katsovat, että on kohtuutonta, että maksetaan korkoa sellaisilta päiviltä, joilla itse asiassa rahaa ei ole yrityksen hallussa. Näillä kahdella perusteella, eli ensinnäkin sillä, että tämä poikkeuksellinen kriisitilanne tarvitsee toimia yritysten maksuvalmiuden tukemiseen näillä verotusmenettelyjoustoilla ja nämä järjestelyt eivät saa aiheuttaa kohtuuttomasti kustannuksia yrityksille, ja koska monissa muissakin maissa ollaan päädytty siihen, että tätä viivästyskorkoa on viety nolnaan — elikkä ihan siihen viitekorkoon, joka tällä hetkellä siis on nolla — ja sitten toisaalta sillä perusteella, että on kohtuutonta maksaa korkoa sellaisilta päiviltä, jolloin rahaa ei ole hallussa, todella esitämme, että tämä viivästyskorko lasketaan sitten sinne viitekorkoon.

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

Täytyy muistaa se, että todellakin muun muassa Hollannissa, Isossa-Britanniassa, Irlannissa, Sveitsissä, Kreikassa, Kyproksella on tehty ihan vastaavalla tavalla tässä poikkeuksellisessa tilanteessa tämä koron lasku nollaan ja katsottu, että nyt tässä tilanteessa on äärimmäisen tärkeää auttaa näitä yrityksiä tämän kuolemanlaakson yli. Ja siinä mielessä, kun miettii, minkälaisia summia me muuten laitamme yritysten tukemiseen, niin on hyvinkin perusteltua, että tässä tilanteessa valtio ei näitä muutamia korkomiljooniaan lähde hakemaan, vaan tässä tilanteessa tosiaan näilläkin tuetaan yritystoimintaa.

Itse ajattelen, että tuo nollatasoinen korko ei ole se syy, joka jotenkin houkuttelisi yrityksiä siihen, että veroja ei sitten ollenkaan maksettaisi takaisin tai että ne jäisivät kokonaan suorittamatta. Kyllähän laki sanoo, että ne pitää suorittaa, ja joku on sanonut, että mikään muu ei ole niin varmaa kuin verojen maksu ja kuolema — että siinä mielessä verot on Suomessa kyllä yleensä aina rinnastettu niihin asioihin, jotka on tosiasiallisesti pakko tehdä.

Arvoisa puhemies! Huomenna sitten äänestystilanteessa pääsemme katsomaan, kuinka moni eduskunnasta haluaa tukea tätä yrittäjille suotuisampaa näkökulmaa.

18.17 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Täytyy esittää oppositiosta kiitos siitä, että on kuunneltu meitä ja on otettu tämä esitys mukaan ohjelmaan. Ainoa tietysti, mikä harmittaa, on se, että tämä olisi ollut äärettömän hyvä lääke heti alkumetreillä, eli se 2 kuukautta, mitä tämän kanssa suurin piirtein väännettiin, olisi ollut kyllä etenkin henkisesti aika monelle yrittäjälle hyvä homma. Tietysti, mikä tässä vielä jäi askarruttamaan silloin jo, kun tätä lähdettiin väntämään, oli myös se, että tässähän tietysti alvikäänteiset yritykset, mitkä ovat käännetyn arvonlisäveron piirissä, eivät pysty hyödyntämään tätä hommaa, ja sitä ei nyt sitten tietenkään valiokunnassakaan ollut kukaan ottanut huomioon, että millä tavalla niitä pystyttäisiin sitten siinä kohtaa jelpailla. Eli tähän nyt sitten jäisi vielä vähän palloa hallitukselle miettiä, miten näitä yrityksiä pystyttäisiin vastaavasti nopealla vaikutuksella ja helpoilla tavoilla auttaa. — Kiitos.

18.18 Pia Viitanen sd: Puheenjohtaja! Tosiaan, kiitos myös jaostolle hyvästä yhteistyöstä asian käsittelyssä, vaikka tässä tämä kokoomuksen ja kristillisdemokraattien vastalause koron tasosta jätettiin. Sen taas kerran, niin kuin viimeksikin, unohdin mainita tuossa loppuun, että yksi vastalause sinne sisältyy, mutta käsiteltiin ihan hyvässä yhteishengessä.

Korostan tässä sitä, että itsekin pidin tärkeänä sitä, että kun valiokunnassa edellisellä kerralla tämän maksujärjestelyn osalta halusimme lausumalla edesauttaa ehkä matalampaa korkoa, niin meitä sitten kuunneltiin, ja nyt tämä korko on tosiasiaassa laskenut. Tässä suhteessahan olemme kyllä kohtuullisen yksimielisiä muussa rintamassa plus perussuomalaisienkin kanssa siitä, että jonkinlainen korko olisi hyvä silti olla, ettei ihan nollaan mentäisi.

Mutta kaiken kaikkiaan, olemme varmasti koko sali yksituumaisesti sillä asialla, että on syytä tehdä kaikkemme, jotta yritykset pysyisivät pystyssä, jotta yrittäjiä voitaisiin auttaa ja ehkäistä konkurssiaaltoja, ja siksi tämä toimenpide on yksi niistä monista erilaisista, mitä hallitus on tehnyt — onhan ollut tunnetusti näitä suoria tukijärjestelyjä, nyt on tulossa tämä yleistuki ja monta muuta keinoa, mutta tämä on sitten tämä yksi verotuksellinen keino, millä voidaan tulla vastaan näissä vaikeissa tilanteissa.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poliisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 63/2020 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 9/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 9/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Purra.

Keskustelu

18.20 **Riikka Purra ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen valiokunnan mietinnön.

Esityksessä ehdotetaan siis muutettavaksi poliisin hallinnosta annettua lakia. Tarkoitus on selkeyttää poliisihallinnon ohjaukseen ja tiedonkulkuun sekä operatiiviseen poliisitoimintaan liittyvää johtamisjärjestelmää poliisihallinnon ilmoitusvelvollisuuden ja paikallispoliisin poliisipäällikön nimitystoimivaltaa koskevan sekä siihen kytkeytyvän muun virkamiesoikeudellisen toimivallan sääntelyn osalta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan ilmoitusvelvollisuutta koskevaa sääntelyä täydennettäväksi ja täsmennettäväksi siten, että poliisiylijohtajan ja suojelupoliisin päällikön on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava sisäministerille sekä sisäministeriön kansliapäällikölle yhteiskunnallisesti merkittävistä toimialaa koskevista asioista, jotka ovat välttämättömiä ministeriön tehtävien hoitamisen kannalta. Poliisiylijohtajan ilmoitusvelvollisuus ulottuu lisäksi sisäministeriön poliisiosaston päällikköön ja suojelupoliisin päällikön velvollisuus sisäministeriön kansallisen turvallisuuden yksikön päällikköön.

Hallintovaliokunta pitää poliisitoimen tiedonkulun parantamiseen liittyvää sääntelyä tärkeänä. Sen on tarkoitus osaltaan varmistaa, että kullakin toimivaltaisella viranomaisella on käytössään ajantasainen tilannekuva. Sääntelyllä selkeytetään ja vahvistetaan poliisihallinnon tiedonkulkuun liittyvää ohjaus- ja johtamisjärjestelmää sekä samalla tehostetaan viranomaistoimintaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että paikallispoliisin poliisilaitoksen poliisipäällikön nimittää Poliisihallitus. Tarkoituksena on myös muiden asetustasoisten säännösten muuttaminen niin, että virkamiesoikeudellinen toimivalta on yhdellä taholla: poliisilaitosten esimiesvirastona toimivalla Poliisihallituksella. Nykyisin voimassa olevan lain mukaan poliisilaitoksen päällikön nimittää sisäministeriö kuultuaan poliisiylijohtajaa.

Valiokunta katsoo, että nimittämistoimivallan on syytä olla hallituksen esityksen mukaisesti taholla, joka vastaa alaisensa hallinnon toiminnasta.

Saamansa selvityksen perusteella valiokunta katsoo, että virkamiesoikeudellisen toimivallan keskittäminen yhdelle taholle sujuvoittaa sekä prosessia että esimiesvastuun ja valvonnan toteuttamista. Valiokunta pitää asianmukaisena, että ennen nimityspäätöksen tekemistä asiasta informoidaan sisäministeriä osana normaalia vuorovaikutusta. Operatiivisen poliisitoiminnan ohjaavana ja valvovana tahona sekä poliisilaitoksen esimiesvirastona toimivalla Poliisihallituksella on sisäministeriötä paremmat valmiudet arvioida virkamiesvastuun toteutumista myös laillisuusvalvonnan näkökulmasta.

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksestä ilmenevien seikkojen ja saamansa selvityksen perusteella hallintovaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä muutamattomana mietinnöstä ilmenevin kannanotoin. Selkeästi määritelty ja organisoitu roolijako, selkeät valvonta- ja ohjaussuhteet sekä parempi tiedonkulku ja informointi luovat edellytykset yhä toimivamman poliisihallinnon toteuttamiselle.

Mietintö on yksimielinen.

18.23 Matti Semi vas: Arvoisa herra puhemies! Tämä esitys, mikä valiokunnasta tuli nyt yksimielisenä, aiheutti meillä kyllä paljon keskustelua, jopa valiokunnan ulkopuolella pohdimista siitä, mihinkä tässä nyt ollaan siirtymässä.

Vuoden 2014 jälkeenhän poliisipäällikön nimitysvalta oli valtioneuvostolla, tietenkin kuultuaan poliisiylijohtajaa, ja nyt siirretään tavallaan tämä demokraattinen valinta virkamiesvalinnaksi, ja samalla siirtyy tämä kurinpidollinen toimivalta Poliisihallitukselle, ja se on tavallaan sitten nopeampaa reagointia tapahtuneisiin asioihin, mitä tarvitsee tehdä. Tämä saattaa vähentää poliisipäälliköiden valtaa ja toimintaedellytyksiä, jos tässä johtamisessa ei onnistuta. Sen takia hallintovaliokunta pyysi, että tätä asiaa tarkastellaan ja raportoidaan määrääjain, jotta tiedetään, missä mennään. Ja kun itse ajattelen tätä tilannetta, niin loppujen lopuksihan kysymys on johtamistavasta ja johtamisesta. Poliisivirkamiehen työ on paljon henkilöjohtamista, toimenpiteitä eri tilanteissa ja muissa, ja siinä onnistuminen vaatii hyvää henkilöstön ymmärtämistä ja oppimista, erilaisten ihmisten kanssa toimimista.

Toivon, että tämä nyt tällä tavalla menee hyvään maaliin ja tulee toimiva ja riittävä poliisipäälliköiden toimintavalta sinne. — Kiitos.

18.25 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Tämä oli todellakin yksimielinen mietintö, aivan niin kuin edustaja Semi edellä totesi ja myös valiokunnan puheenjohtaja Purra häntä ennen. Mutta edelleen, kuten edustaja Semi äsken totesi, tästä käytiin kyllä perusteellinen keskustelu, tai ainakin pitkä keskustelu, ja itse taisin osaltani siihen vähän, lainausmerkeissä, syölystyä. Se johtuu siitä, että ei tässä tiedonkulkuasiassa, joka tässä nyt on, minun mielestäni mitään ongelmia ollut, mutta tämä kysymys alueellisten poliisilaitosten poliisipäälliköiden nimeämisestä on kyllä hyvin mielenkiintoinen kysymys. Hallinto-oikeuden emeritusprofessori Mäenpää antoi tästä asiasta hyvän lausunnon, jossa hän totesi, että juridisesti voidaan menetellä meidän perustuslakimme mukaan vaihtoehdolla A, joka on se nykyinen, tai vaihtoehdolla B, jollaiseksi tätä nyt muutetaan, mutta tämä on poliittinen tarkoituksenmukaisuusharkinta-asia. Sen takia ne ajatukset — tai arvot, ehkä vähän laajemminkin sanottuna — jotka ovat sitten näiden eri vaihtoehtojen takana, ovat kyllä semmoisia, joista oli syytä käydä keskustelua.

Itse liitin tämän keskustelussa siihen, että operatiivinen sujuvuus varsin itsenäisessä poliisiorganisaatiossa on hyvä asia, kun sillä on parinaan selkeä tulosohjaus, jonka kautta toteutuu myös esimerkiksi eduskunnan tahto, valtioneuvoston tahto, sisäministeriön näkemykset ja sillä tavalla. Tällä hetkellä tämä tulosohjaus, ei vain tällä hallinnonalalla vaan monella muullakin, tuntuu minun mielestäni synnyttävän paljon kriittistä keskustelua. Käytin itse esimerkkinä valtion budjetissa olevia tiettyjä tuottavuustavoitteita ja muita sellaisia suoritelukuja, joilla näitä asioita lähestytään. Eli kyllä tämä on periaatteessa aika iso muutos.

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

Itse en ole ollenkaan sitä mieltä, että millään tavalla pitäisi paikallispoliisia politisoida, eli siitä ei ole tässä kysymys, vaan valiokunnassa käyttämässäni puheenvuorossa luettelin aika pitkän listan erilaisia julkishallinnon organisaatioita, joissa noudatetaan yleensä nimittämässä niin sanottua yksi yli -periaatetta eli että esimies ei valitse välitöntä alaistaan vaan alaisensa alaisen, ja tämä malli yleensä vähentää tämmöistä umpioitumista organisaatioissa ja lisää siellä avoimuutta. Tietysti näin voidaan itse poliisihallinnon sisällä tehdä. Tässä näytti olevan haasteena se, että valtioneuvosto on kuitenkin eri virasto ja Poliisihallitus on eri virasto, ja siihen väliin sitten tietyllä tavalla ei ollut mahdollista luoda sellaista esittelijäjärjestelmää, jossa poliisiylijohtaja olisi ollut esittelijä valtioneuvostolle näissä nimeämisissä.

Niin kuin sanottu, tämä hyväksyttiin yksimielisesti, mutta minusta tämä keskustelu oli tärkeää ja periaatteellista.

18.28 Eveliina Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Aivan niin kuin edustaja Lindén tässä loppuun totesi, tämä mietintö on hyväksytty yksimielisenä valiokunnassa, mutta kävimme tätä erittäin tarkasti, huolellisesti ja keskustellen läpi, ja siihen sekä edustaja Semi että edustaja Lindén ansiokkaasti osallistuivat, ja tämä on tietysti hallintovaliokunnalle lähtökohtaisesti jo tuttu tapa, kuten puhemieskin tietää.

Tästä nimittämiskysymyksestä oli meillä keskustelua varsin paljon, nimenomaan paikallispoliisin poliisipäällikön nimittämisestä, ja tässä edustaja Lindén hyvin avasi tätä ajattelua, jonka itsekin jaan. Kun tässä on taustalla nämä aikaisempien vuosien tapahtumat, jolloin päätöksentekijät eduskunnassa näkivät aivan perustelluksi sen, että tätä nimittämistoimivaltaa siirretään valtioneuvostolle, niin oli mielestäni aivan tärkeää ja olennaista, että me nyt tässä vaiheessa kävimme tästä huolellisen keskustelun, analysoimme tilannetta ja myöskin, niin kuin edustaja Semi mainitsi, kirjasimme ylös, että haluamme seurata tämän muutoksen tuomia muutoksia ja millä tavalla tämä tilanne lähtee nyt kehittymään.

Mutta, niin kuin edustaja Lindén tässä totesi, professori Mäenpää antoi myöskin ansiokkaan panoksensa tämän hallituksen esityksen arviointiin. Hänhän totesi tässä omassa lausunnossaan hyvin: ”Nykyinen nimitystoimivalta tukee poliisihallinnon parlamentaarista ohjausta ja valvontaa, millä on merkitystä paikallispoliisille kuuluvan julkisen vallankäytön kannalta.” Tähän myöskin mielestäni tiivistyy tämä keskustelu, jota valiokunnassa kävimme ja jota itse pidän myöskin tärkeänä, että meillä on myöskin tässä julkisessa vallankäytössä tietty rooli ja mahdollisuus arvioida viranomaisten toimintaan ja tähän nimittämistoimivaltaan liittyvää vallankäyttöä. Suomi on pieni maa, ja sen takia on tärkeää, että meillä nämä nimittämiset tapahtuvat avoimessa, läpinäkyvässä prosessissa ja niihin voidaan myöskin tarvittaessa ottaa julkisuudessa kantaa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 63/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 neljänneksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 88/2020 vp

Lisätalousarvioaloite LTA 23-27/2020 vp

Pöytäkirja PTK 92/2020 vp

Lähetekeskustelu

Lisätalousarvioaloitteet LTA 23—27/2020 vp lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

17. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 12.6.2020 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.32.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola